

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.630 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.363, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Katoliške zadeve.

Na odredbo francoske vlade, da se mora uvesti v vseh šolah v Alzaciji in Lotaringiji medverski pouk, so odgovorili katoliški starši s šolskim štrajkom. Štrajk je popolnoma uspel.

Proti odredbi francoske vlade so sklicali katoliki v Kolmarju veliko protestno zborovanje, katerega se je udeležil tudi strassburški škof Ruch, ki je bil že prej znan kot velik francoski nacionalist. Škof Ruch se je udeležil svetovne vojne na strani Francije in se je na bojišču tako izkazal, da je bil odlikovan z najvišjimi franc. vojaškimi odlikovanji. Na protestnem zborovanju proti medverski šoli pa je rekel škof Ruch: »Mi medverske šole ne moremo sprejeti, ker je medverska šola samo prehod k brezverski šoli. Če Alzacijci danes sprejmejo medversko šolo, bodo doživeli to, kar se je zgodilo v Franciji pred desetimi leti, ko so križe metali iz šolskih sob, jih razbijali in metali v stranišča, in ko so Boga izbrisali iz šolskih knjig. Vlada obeta, da se bo verouk poučeval tudi v bodoče po 4 ure na teden. Toda, kdo jamči Alzacijcem, da ne bo prihodnja vlada izjavila: Kaj pa me briga obljuba mojega prednika?« In nato je zaklical škof Ruch: »Mi smo danes tako daleč, da moram s solzami v očeh izjaviti, da noben katoliški Alzacian ne more več verjeti nobeni besedi zastopnikov Francije!«

Štrajk v Kolmarju se je začel v ponedeljek teden dopoldne in bi se moral raztezati pred vsem na ljudske šole. Da moremo rezultat prav razumeti, moramo pomisliti, da je prebivalstvo Kolmarja versko zelo pomešano in da je katolikov le dve tretjini. Mestno upravo imajo v rokah levičarji. Katoliki v občini sploh niso zastopani. Pokazalo pa se je, da so se uprli protiverski vladni politiki celo starši, ki so organizirani v levičarskem bloku, a kljub temu drže na versko vzgojo svojih otrok.

V Kolmarju je štrajkalo na deških šolah 60 odstotkov šoloobveznih otrok, na deklinskih šolah pa 70 odstotkov. Privatne šole so popolnoma počivale. Celotna medverskih licejeh se ena četrtina učenc ni udeleževala pouka.

V vsej deželi je štrajk sijajno uspel. V mnogih občinah na deželi ni prišel v šolo niti en otrok. V drugih občinah jih je ostalo doma po 90 odstotkov. Tudi v malih mestih so bili rezultati jako lepi. V Rapportweilerju je ostalo od 265 otrok doma 212, v Hagenauju in v Weissenburgu pa po 80 odstotkov. Celotna socialistični trdnjavi Hünningenu jih je ostalo doma nad 66 odstotkov.

V Strassburgu, kjer so bili pogoji za stavko jako neugodni, in kjer so zlasti uradniki prebivalstvo zelo terorizirali, je štrajkalo okoli 40 odstotkov učencev in učenk. Splošno je štrajkalo v deželi okoli 78 odstotkov otrok. Prav zagriženi socialisti so se sicer štrajku upirali, njihova agitacija pa je imela prav malo uspeha.

V Parizu je napravil štrajk velik vtis, ker se vlada takega rezultata ni nadejala. Ta štrajk pa je bil le začetek velike akcije, ki jo nameravajo izvesti francoski katoliki za versko šolo.

Sploh so se začeli katoliki v Franciji prav živahno gibati, kar dokazujejo veličastni katoliški manifestaciji v Marseju in Anžeru. Povod je dal levičarski blok, ki iz strahu pred probujajočim se katolištvom skuša razneti v Franciji zopet antiklerikalne instinkte in bi rad dal framonstvu po vsem svetu signal za ponovni naskok na katoliško Cerkev. Znamenja časa pa so taka, da framonstvo ne more upati na velike uspehe, ker so katoliki danes vse drugače organizirani nego so bili n. pr. pred petdesetimi leti. Naravno, da protikršćanski elementi skušajo reagirati na katoliško obnovitveno gibanje in njega naraščanje po vsem svetu, toda oni nimajo danes za seboj nobene moralne sile ne pravega elana. Protiverska znanost je skrahirala, religiozne sile sveta se vnovič budijo in človeštvo želi zaslonbe in pozitivne v krščanstvu ter mogočni organizaciji Cerkve,

Nadaljevanje verifikacijske debate v narodni skupščini.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) S svojim včerajšnjim nastopom v obrambo dr. Žerjave in korupcije sploh je Svetozar Pribičević doživel velik moralen polom. Ze sam njegov govor ga je pokazal v najgrš luči, da so se nad tem zgražali enodušno vsi, tudi dočerašnji njegovi prijatelji. Radi takega neuspeha se je v zbornici pojavila na današnji seji sam dr. Gregor Žerjav. Takoj po prehodu na dnevni red je prosil za besedo in v začetku izjavil, da v Sloveniji nikjer ni bilo volivnega terorja in da je to dr. Korošec sam izjavil. (Dr. Hohnjec: »To je samo relativno.«)

Minister Žerjav se pere.

Nato je dr. Žerjav prešel na obrambo. Bil je v vidni zadregi, ko je poskušal dokazati in se braniti očitka, da je minister brez kvalifikacije. Izjavil je, da ni res, kar je trdil poslanec Fr. Smodej, češ da je Čiro Kamenarovič, ki mu je očital razne pregreške, tožil po § 104. srbskega kaz. zakonika, ne pa radi stvarnih očitkov. Enako ni res, kar so trdili glede vtiho-tapljenja kron (medklic posl. Smodeja: »Ni res, kar govorite! Eto vam sodnega akta!«) Smodej pokaže tozadevni akt, kar je postalo Žerjavu neprijetno, da se je ponovno zaletel. Njegovo lice je obledelo sramu in povesil je svoje oči. Se slabše pa je bilo, ko je govoril, da je bil po kazenskem zakoniku obsojen radi lahkomišelnega bankrota in da je bil šele na prošnjo dr. Kramerja pomiloščen.

Te trditve ni poskušal ovreči kot neresnične, pač pa je pripovedal z jokavim glasom, koliko je trpel vsled te obsodbe. Vtis njegovih besed je bil porazen za poslance SDS. Opazilo se je, da so v neprijetni zadregi, ker je moral dr. Žerjav priznati, kakšno ministrsko kvalifikacijo da ima. V svojem govoru je porabljal staro taktiko, da bi si pridobil v skupščini sočutje in je pričel mlatiti staro slamo o kulturnem boju in klerikalizmu, o verskem pritisku in vplivu duhovščine na politiko.

Dotim je dr. Pivko imel ta uspeh, da se mu je skupščina smejala, je bil dr. G. Žerjav predmet splošnega pomilovanja. V svojem govoru je izjavil sledeče:

»Kar se tiče naših pritožb, so imele namen opozoriti celo državo na strašen teror, ki se je vršil v Sloveniji in na teror, ki se je izvrševal z zlorabo vere in verskih institucij. O tem je dovolj dokazal in jih je v svojem govoru navedel dr. Lj. Pivko. V ministrstvu za notranje zadeve je o tem uraden akt. (Medklic: »Zakaj jih ne objavite! Objavite jih!« Posl. Smodej: »Ali imate tudi v tem uradnem aktu potvorbene pismo kardinala Gasparrija?«) V Sloveniji je bila duhovščina dirigirana od zgoraj, da v cerkvi zlorablja vero. (Medklic: »Kdaj pa ste bili zadnjič v cerkvi?«) V Sloveniji je to tako znano, da se to splošno ne taj. Zakaj pa tajite vi? (Medklic: »Govorite o Turn-Taxisu!« — »Vi pa o cipelima!« — se je vmešal Svetozar Pribičević, nakar je dr. Korošec zaklical: »Ako trdite, da sem zaslužil eno samo paro, lažete!« Pribičević je nato lepo utihnil in se ni več javil s svojimi neslanostmi.)

Dr. Žerjav nadaljuje svoj govor o »klerikalizmu«. Ko je razlagal njegovo nevarnost in potrebo kulturnega ga, mu je dr. Hohnjec zaklical: »Vi pigmejec, ne domišljajte si, da boste tako stavbo zrušili. Večji ljudje so bili, ki je niso in je ne bodo zmagali!« Govorec o vplivu duhovščine, se je dr. Žerjav spozabil tako daleč, da je slovenski narod orisal kot nezaveden in naiven. Vsled teh besed je nastal hrup. Padali so medklici: »Sramota! Vi blatite slovenski narod! Škandal! Sramujte se!«

ki mu edina more prinesiti zaželjeni mir, socialni red in moralno povzdigo. Boj pa nas čaka, toda izvojevali ga bomo z zmago — tudi pri nas, kjer je zatrobil v Herriotovo trobento gospod Svetozar Pribičević, opogumljen po kongresu srbskih framonov 20. in 21. marca t. l. v Belgradu. Izzivu bo sledil odgovor.

Od vsepovsod so poslanci glasno protestirali. V tem smislu je dr. Žerjav nadaljeval še par minut svoj govor, ki je ostal brez vsakega vpliva v zbornici.

Posl. Smodej zavrača Žerjavove trditve.

Na njegova izvajanja se je oglašil poslanec Smodej in je zahteval besedo, da dá osebno pojasnilo. Skupščinski predsednik dr. Subotić, ki se sploh ponaša skrajno pristransko, pa, videč slab uspeh dr. Žerjava, ni hotel dati besede poslancu Smodeju, ker je bil prepričan, da se bo dr. Žerjavova blamaža s Smodejevim govorom še bolj jasno pokazala. Poslanci Jugoslovanskega in Hrvatskega seljaškega kluba ter muslimanskega in demokratskega kluba so proti takemu postopanju najodločnejše protestirali, nakar se je moral predsednik udati in je posl. Smodeju dal besedo. Poslanec Smodej je z ozirom na kratki čas, ki mu ga je dal predsednik na razpolago, izjavil sledeče:

Dr. Žerjav je trdil, da je načelnik SLS ob svojem prihodu v Belgrad rekel, da v Sloveniji ni bilo terorja. To prvič ni res, drugič pa je teror relativen. Ugotavljam, da je vse, kar sem včeraj navedel, res v aktih. Kar je govoril dr. Žerjav o verskem terorju, ki da je bil edino v Sloveniji, ugotavljam, da če se je sploh poskušalo z verskim terorjem, se je to gotovo vršilo s strani SDS. (Ploskanje, pritrdjevanje.) On pravi, da ima notranje ministrstvo cel kup takih aktov. Zakaj jih ni objavilo? (Medklic: »Ven z njimi!«) Prosil bi ga, naj bi ne pokazal samo teh aktov, ki jih je napravilo tajništvo SDS, ampak vse. (Ploskanje.) Naj prinese potrjeno pismo kardinala Gasparrija. (Pribičević: »Pokunite ga!« — Dr. Hohnjec: »In afera Turn-Taxis!«) Jaz zavračam njegove sramotitve, da je naš narod naiven. Ugotavljam, da je zelo visok kulturni nivo, na katerem stoji naš narod. (Ploskanje in glasno odobravanje.) Vsak naš človek bere knjige in časopise. Ni nam treba take agitacije, kakor so to delali na shodu Žerjavovci s citanjem sv. pisma. (Medklic: »Ni res!«) Je res! Bil sem osebno priča.

Kako more minister govoriti, da je katolicizem državni problem, ako člani vlade v istem času ustvarjajo konkordate! S tem žali katolice. (Ploskanje.) S tem je pokazal, da on operira z verskimi stvarmi, ne mi. (Ploskanje.) Ugotavljam, da je on nam očital, češ, da dobivamo navodila od svojega cerkvenega predstojnika, na kar ugotavljam, da nismo nikdar prejeli nika-kega navodila niti od Vatikana, niti od škofa. Ugotavljam, da sem bil in sem še glavni urednik »Slovenca«, da pa nisem prejel nobenega navodila od škofa Jegliča. Konstatiram nadalje, ako želi škof Jeglič kako stvar objaviti v »Slovincu«, jo podpiše in prosi za sprejem ravno tako kakor vsak drug človek.

Kar se tiče utihotapljenja šestih milijonov avstrijskih kron v našo državo, ugotavljam, da je bila cela zadeva pred sodiščem in ugotavljam, da ni dr. Žerjav tožil nikogar, ki je spravil to stvar v javnost radi stvarnih očitkov, marveč se je branil po § 104. srb. kaz. zak., češ, da je bil žaljen kot minister. (Dr. Žerjav: »Zopet lažete!«) Ne lažem! Tu je dokument za mojo trditve. (Pokaže tozadevni akt. Dr. J. Hohnjec: »Čitajte ga!« Stanič: »To nije lično objašnjenje!«) Dr. Subotić: »Ne prekinjajte govornika!«

Kar sem rekel glede Agromerurja, ne morem preklcati, ker so vse stvari sod. ugotovljene. Ugotavljam, da se dr. Žerjav, ko sem ga vprašal radi strankarskega fonda v zadevi s Knezom, ni upal izjaviti, da ni nič dobil. Poznam dobro vašo prakso. (Žerjav: »Vi lažete!«) Da, to je v a ša praksa! Pri vseh vaših aferah gre za strankarski fond, za napolnjevanje strankarske blagajne. To je poleg klevet vaše glavno opravilo. Zavračam vse klevete, ki jih je izrekel dr. Žerjav in Pribičević z medklici. Odklanjam vse take izjave, ker nas iste ne morejo doseči. (Pritrdjevanje in ploskanje.)

K temu osebnemu pojasnilu poslanca Smodeja se je ponovno javil k besedi min. dr. Žerjav in po kratki, popolnoma neuspeli repliki se je bled in tresoč se, sedel. Dokazal je s tem, da svoje afere ne more braniti. Vsa zbornica je stala pod vtisom, da se je sam diskvalificiral in da bi bilo bolje, ako bi sploh ne bil prošil za besedo. Od radikalov ga ni nihče branil, razen Stjepana Kobasice, ki pa ni uspel in je moral na zahtevo poslancev Jugosl. kluba na svoje tajniško mesto, nakar je popolnoma utihnil. Dr. Žerjav je videl, da ga niti lastni pristasi, samostojni demokrati niso podpirali. Omeniti je treba, da v začetku njegovega govora ni bilo v skupščini nobenega radikalnega ministra. Pozneje je prišel minister Uzunović, za njim pa je prišel ministrski predsednik Nikola Pašić, ki se je smehljaj.

Razprava o volitvah v bregalniškem okrožju.

Po govoru ministra dr. Žerjava je skupščina razpravljala o volitvah v bregalniškem okrožju. Prvi je govoril dr. Ilija Šumenković, ki je predložil razne dokumente. Tako je nek tak dokument poslal 20 dni po volitvah v Belgrad. Citira izjavo okrajnega glavarja v Kočanih, ki izraža mnenje, da so se volitve izvršile pod vplivom makedonskega komiteta. Kajti do volitev je bilo glavarstvo radikalno. Dr. Ilija Šumenković je v svojem nadaljnjem govoru pobijal trditve, da bi imeli v južni Srbiji glavno besedo komitaši in pravi, da je tako dokazovanje nevarno za našo državo, ker je jasno, da bo prišlo inozemstvo do prepričanja, da v južni Srbiji ni Srbov, ampak da so tam sami Bolgari, kar mi ravno zanikamo. Nato preide na agitacijo radikalov, ki so govorili, da bodo dali tamšnjim ljudem avtonomijo, da bodo odprli bolgarske šole in bolgarske cerkve. Zahteva, da se pritožba proti volitvam v bregalniškem okrožju, da so se vršile pod vplivom bolgarskih komitašev, odbije.

Za njim je govoril radikalni poslanec Trbić, ki je zopet ponavljal trditve, da so se volitve vršile pod vplivom bolgarskih četašev.

Demokratski poslanec Agatonović je v svojem govoru pobijal trditve vlade in obenem pokazal še na nekatere primere vladnega terorja. Za njim je še polemiziral radikal Leovac. Predsednik dr. Subotić je po tej razpravi zaključil sejo in sklical prihodnjo za jutri dopoldne ob devetih.

Odločitev v petek zvečer.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Jutri se bo pričela debata o Radićevih mandatih. Z ozirom na to je Hrvatski seljaški klub imel danes sejo, na kateri je sklenil, da se bo klub debate zelo aktivno udeleževal. Kot prvi govornik bo nastopil dr. Polić. Razen njega je določenih dvajset govornikov. Med njimi sta dr. Trumbić in Pavle Radić, ki bosta govorila v petek zvečer pred glasovanjem.

Vladna večina se je glede glasovanja postavila na novo stališče, medtem ko je bil dosedaj običaj, da se je glasovalo takoj po debati o vsakem okrožju posebej. Sedaj je vladna večina sklenila, da se bo glasovalo za vsa okrožja po končani debati. Ta debata bo trajala do petka in v petek zvečer bo padla odločitev.

MINISTER DVORA PRI PAŠIĆU.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Danes popoldne je bil minister dvora Janković delj časa pri Nikoli Pašiću.

DR. ŽERJAV PRI PAŠIĆU.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Proti večeru je Nikola Pašić dr. Žerjava poklical k sebi v predsedništvo vlade. V nekaterih krogih se je smatralo, da je to v zvezi z javnim mnenjem, da mora dr. Žerjav odložiti svoj ministrski portfelj, ker je dokazana njegova diskvalifikacija. To je obče mnenje, kateremu so dali tudi radikali duška. Zato se smatra, da je z ozirom na to mnenje poklical Nikola Pašić dr. Žerjava k sebi, da se z njim dogovori o zadevi.

POSLANEC MARKOVIĆ PONESREČIL.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Danes jutroj okoli pol sedmih je valed nesrečnega slučaja padel s prvega nadstropja hotela Petrograd demokratski narodni poslanec Pera Marković. Že dalj časa boleha vsled težke želodčne bolezni, katera se je zadnje čase precej poostila, vsled česar je moral oditi v nekatera zdravilišča. Pred par dnevi se je vrnil v Belgrad. Bolezen mu še ni prešla. Danes jutro so ga napadle hude bolečine, vsled česar je vstal in šel k oknu, da vdihne svežega jutranjega zraka. Hitra izprememba zraka je delovala na dr. Markovića tako, da se je onesvestil in padel skozi okno na tla. Zahvaliti se je precejšnji nižini, da je ostal živ, vendar se je težko poškodoval. Zlomil si je roko in nogo in na glavi je dobil težko poškodbo. Takojšnja zdravniška pomoč mu je rešila življenje. — Dogodek je vsepovsod izzval veliko sočutje, ker je Pera Marković znan kot zelo ljubezniv in simpatičen človek. V kabinetu Ljube Davidovića je bil minister za pošto in brzojav.

Napad organa radikalne stranke na čehoslovaško.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Današnja »Samouprava«, glavni organ radikalne stranke, prinaša ponovno napade na čehoslovaško državo in na čehoslovaško časopisje. Pod velikim naslovom: »Nov napad čehoslovaškega časopisja. Organ predsednika vlade »Venkov« si dovoljuje neresnično poročati o naših notranjih razmerah in se vmešavati v naše notranje razmere,« prinaša izpod peresa dr. Markovića oster napad na čehoslovaško časopisje in na čehoslovaško državo sploh. Tu očita, da se čehoslovaško časopisje preveč vmešava v naše notranje razmere in piše:

»Pred seboj imamo »Venkov«, glavni organ predsednika čehoslovaške vlade Švehle. V članku: »Konsolidacija razmer v kraljevini SHS« se z mnogimi pogrešnimi kritikami postavlja na politično smer, ki se v naši državi razvija na živahno veselje vseh sovražnikov naše države. Tako je organ predsednika čehoslovaške vlade stopil v isto vrsto z vsemi našimi separatističnimi in defetističnimi listi. Z dunajsko »Neue Freie Presse«, z vsemi šovinističnimi mažarskimi listi, končno z listi boljševiske Rusije, se je postavilo proti naši državi.« V nadaljnjem pisanju se članek ostro izraža proti temu članku in pravi, da je naša ljudska in narodna monarhija čvrsta in nerazdeljiva celota, ki jo pobožno varuje duša našega ljudstva. Končno preti z izrazom, da naj čehoslovaška razmislija o prijateljskih odnosih in da naj prouči, ali so prijateljski odnosi bolj potrebni čehoslovaški ali naši državi.

Citiramo ta članek, ker je pisava značilna za mišljenje nekaterih radikalnih voditeljev, da je njihova dolžnost ne samo vplivati na pisavo inozemskega časopisja, ampak misliti, da mora inozemsko časopisje pisati po njihovem diktatu. Da si s takim diktatom ne bomo pridobili simpatij pri inozemskem neodvisnem časopisju, je več kot jasno. Čemu so potrebni taki napadi na bratsko čehoslovaško republiko neposredno pred sestankom Male antante?

NOVA PREISKAVA PROTI DR. MAČKU IN TOVARISEM.

Zagreb, 24. marca. (Izv.) Danes je državni pravdnik izročil novi preiskovalni predlog v zadevi dr. Mačka in tovarišev preiskovalnemu sodniku dr. Körblerju, ki bi v smislu tega predloga moral začeti z zaslišavanjem. Bodo li dr. Maček in tovariši ostali v internaciji ali bodo prepuščeni v sodne zapore, še ni odločeno.

ITALJANSKA PONUDBA.

London, 24. marca. (Izv.) »Daily Chronicle« poroča, da je Mussolini ponudil angleški vladi svoje zavezništvo. Anglija se sicer na to ponudbo ne bo ozirala, napravila pa je posebno v Franciji velik vtis.

BOLGARSKI PRORAČUN.

Sofija, 24. marca. (Izv.) Finančno ministrstvo je dogotovilo novi proračun. Izdatki znašajo 6 milijard 840 milijonov levov, za 244 milijonov več kakor v preteklem letu.

FOCH NE BO ODPSTOPILO.

Pariz, 24. marca. (Izv.) Vse vesti, da bo maršal Foch dal ostavko na svoje mesto v glavnem vojaškem poveljstvu, so bile danes demantirane.

NAPAD ČESKIH FAŠISTOV NA NEMCE.

Praga, 24. marca. (Izv.) V soboto dopoldne je okoli 50 českich fašistov, ki so bili oblečeni po italijanskem vzoru v črne srajce, napadlo v »Nemškem domu« zbrane nemške dijake. Fašisti so vdrli v notranje prostore in več nemških dijakov pretepli do krvi. Policija je le s težavo napravila red. Aretirala je 3 fašiste.

ELITNI KINO MATICA, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 9

Telefon 124

Danes se začne predvajanje popolnoma novega veličastnega filma:

Telefon 124

I. N. R. I. Kristusovo trpljenje (Rojstvo, življenje in smrt).

Ker je interes za ta prekrasni film od vseh strani zelo velik, priporočamo Vam rezervirati si vstopnice. Predstave se vrše danes na praznik ob:

Telefon 124

1/211, 3, 1/25, 6, 1/28, 9; ob delavnikih 1/24, 5, 1/28, 9.

Telefon 124

Hitite, da ne zamudite!

IGLAVA — ČESKA.

Iglava, 24. marca. (Izv.) Pri zadnjih občinskih volitvah v Iglavi na Moravskem so dobili Čehi 25, Nemci pa 17 občinskih zastopnikov. Iglava je bila doslej znana nemška trdnjava na Moravskem.

TURŠKE ČETE NA MOSULSKI MEJI.

London, 24. marca. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča iz Angore, da je turška vlada zbrala na mosulski meji 78.000 mož močno armado. Po francoski železnici v Siriji prevažajo vojake in municijo. Tudi iz Rusije prihajajo pomožne čete. Francoski poslanec Franklin-Bouillon, ki je te dni prišel v Carigrad, odkoder potuje v posebni misiji v Angoro, je bil v Carigradu svečano sprejet z vojaškimi častmi.

OTVORITEV EGIPTOVKEGA PARLAMENTA.

Kairo, 24. marca. (Izvirno.) Včeraj je kralj Fuad otvoril novo zasedanje parlamenta. V prestolnem govoru je naglašal, da se je zaradi umora angleškega guvernerja precej napeto razmerje med Anglijo in egiptovsko vlado zopet ublažilo. Za predsednika parlamenta je bil izvoljen Zaglul-paša s 125 proti 85 glasovom.

London, 24. marca. (Izv.) Zaradi izvolitve Zaglul-paše za predsednika parlamenta je vlada odstopila. Kralj Fuad demisije ni sprejel. Ministriški predsednik Ziwar-paša je nato parlament razpustil.

VZNEMIRJENJE NA JAPONSKEM.

London, 24. marca. (Izv.) Izjava angleškega vojnega ministra, da bodo Angliji utrdili pristanišče Singapore, je vzbudila na Japonskem veliko vznemirjenje. Japonski listi pišejo, da pomeni ta korak izzivanje Japonske in da bi bilo v interesu svetovnega miru bolje, če bi Anglija svoj načrt opustila. Sicer bi bila Japonska prisiljena, da znatno pomnoži svoje brodogradne in pojača svojo armado.

RAZBIT SHOD.

Berlin, 24. marca. (Izv.) Socialna demokratska stranka je sklicala včeraj v Walsumu pri Hambornu zborovanje. Na shod so prišli komunisti ter ga razbili. Vsled spopada med obema strankama je nastala velika panika. Ranjenih je bilo več oseb. Zborovališče je podobno razvalinam. Med pretepom so razbili vse pohištvo in ga popolnoma uničili.

Politične vesti.

+ Odgovor Ljube Jovanovića glede sarajevske atentata. Kakor smo že poročali, je vzbudila izjava Ljube Jovanovića, da je članom vlade povedal Pašić že koncem maja ali začetkom junija l. 1914., da se nekaj pripravljalo, po Evropi precej senzacije. Na podlagi te izjave so začeli tudi gotovi angleški krogi člane tedanje vlade bivše kraljevine Srbije ostro napadati in jih dolžiti, da so oni dali povod za svetovno vojno, zlasti Seton Watson, ki je v »Times«-u pozval Ljubo Jovanovića in Pašića, naj stvar natančneje pojasnita. Temu pozivu se je Ljuba Jovanović odzval s člankom, ki ga priložujeta revija »Novi Život« in »Politika« istočasno. Lj. Jovanović pravi v svojem odgovoru, da je njegov rokopis za knjigo »Krv Slavenstva« bil zbirka raznih starih beležk, ki jih je on napisal za sebe in za one, ki bi se utegnili kdaj zanimati zanj in za dogodke, ki jih je doživel, ni pa mislil na druge bralce, najmanj na današnje. Zato se je brigal, da v njih napiše le resnico, seveda kolikor mu je bila znana. Takoj po tej ugotovitvi prehaja Lj. Jovanović na Miss Durham (ki je vladala bivše Srbije napadla v »Manchester Guar-

diana«) in ugotavlja, da je njegovim besedam dala smisel, ki ga nimajo, o g. Setonu Watsonu pa pravi, da njegovi citati niso vedno točni. Nato opisuje Lj. Jovanović obširno svoje življenje in dokazuje, da on osebno ni nikdar imel nikakih zvez s teroristi, ampak da je vedno pričakoval osvobodjenje vseh Srbov od srbske armade oziroma od vojnih dogodkov.

+ Petdesetletnica smrti Svetozarja Markovića. V Belgradu so slavili v nedeljo 50 letnico smrti velikega srbskega sociologa reformatorja in duševnega ustanovitelja današnje radikalne stranke Svetozarja Markovića. Slavnostni govor je imel član belgrajske akademije znanosti Žujović, ki je obsežno opisal duševni razvoj slavjenca. — Današnja radikalna stranka, koje prvaki so vsi izšli iz Markovićeve šole, so Markovićeve svobodoljubne nauke že zdavnaj opustili in so postali tipični reakcionarji, čim so prišli na vlado.

la angleški dežni plašči

iz najnoveše pošiljave po neverjetno nizkih cenah se dobijo pri trvdki

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Prosveta.

CERKVEN KONCERT.

Ljubljansko Cecilijino društvo je priredilo v ponedeljek 23. t. m. v stolnici orgeljski in vokalni koncert. Videl ga je Stanko Premrl, ki je izvajal tudi orgeljske točke; vokalne skladbe je odpel stolni pevski zbor.

Orgeljske točke so bile sestavljene iz baročnih in modernih skladb Frescobaldija, Bacha, Springerja, Bossija, Rousseaua, Chiese in Guilmanta. Izvajal jih je g. Premrl, ki ne slovi za zastonj za izvrstnega orgeljskega virtuozja. Koncert je otvorila Frescobaldijeva Passacaglia s kratko, iz treh not obstoječo temo, ki je izredno invenciozno prepletala vso skladbo, in jo završila v bučnem plenu. Nato je prišla ena izmed obeh najjačjih emocij večera, Bachova orgeljska fuga v C molu, z ljubko padajočo temo, ktere konec tvori čivkajoč staccato. G. Premrl je s pravim elanom izvel oni baročni fugato in povdaril bežno kontrastiranje »luči in senec« s spretnim menjavanjem manualov; dramatično-patetično izzvenenje te fuge, ki po imitaciji konča v orgeljskem plenu, je pač tako zelo pristajalo v prostor stolnice in se vzporedilo Quagiljevim freskam, kjer gigantski ljudje kakor furije drve po zraku, da se je človek nehote znašel v čustvenost tistega časa nazaj in odnesel silen dojem. Ti prvi dve točki sta veli s tako zdravilo silo, da so moderne skladbe za njima, če izvzamemo Guilmanta skoroda zamedlele: Bossijeva lirčna Molitev, Springerjev Preludij s koralnim uvodom v pedalu... niso napravile tolikega vtisa, Chiesov Pastoral je z imitacijo rogov in staccatirano spremljavo, impresivistično dražljivim koloritom učinkoval kot sijajno zveneč nič. Ali ni v današnji ljubezni do stare renesančne in baročne umetnosti nekaj zdravega, sodobnega? Spričo stare se zdi naša umetnost bolehalo, loveč se za nevrasteničnimi efekti, ki so nekam poceni... Za prvima dvema točkama je bila najjačja emocija večera Guilmantova sonata. Moderen človek je iz entuziazma za barok — no, pošteno je prodril vanj! — v moderni vertikalni muziki rekreiral nov barok, z novim glanjanjem in malone Bachovsko široko koncepcijo in veličino. Še bolj kakor markantni Allegro je vnel deroči Vivace v finalu, ki je, bravurno izvajan, dostojno zaključil večer. Ali bi ne bilo mogoče pogostejše prirejanje orgeljske koncerte, morda vsaj tako pogosto, kakor v Zagrebu?

Na vokalnem programu koncerta so bile večinoma postne pesmi, s stariznovo Travno »O vi vsi na čelu; g. Premrl je, mislim, hotel s tem pokazati, da je v dobri izvedbi še vedno lepa. Sledile so mnoge porabljene Foersterjeve »Lamentacije«, potem en Kimovčev in štirje Premrlovi postni mešani zbori. Učinkoval je Premrlov moderno ekspresivni unisono »Glej o grešnike«, z rafinirano rastčo basovo linijo v spremljavi — bilo je nekaj specifično Premrlovega, v stilu zadnjih let. Velik vtis je napravila skladba »Jezus je majhen« z igrivo naivnim začetkom, pa presretnim viškom v koncu kakor je zahteval smi-

sel teksta. Mavova skladba je sicer zelo melodična, pa ni umetniški občutena, česar ne more zakriti niti oni ponarejeni patos; lahko bi bila izostala. Pevski zbor zelo izrazito deklamira, dalje razpolaga z dobrimi močmi. Mislim, da je Premrlovo delo, da vodita zborovo sozvočje ravno sopran in bas, dočim sta navadno srednja glasova sordinirana. To je precej v okusu Premrlovega komponiranja.

Koncert je bil dobro obiskan. Ljubljanski glasbeniki so ga obiskali, potem so bila tu pevska društva, del stalne ljubljanske koncertne publike, z dežele so prišli številni pevovodje in cerkveni pevci, ki so gotovo odnesli seboj hvaležna srca, nauke in vzpodbude.

pr Simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice se vrši v četrtek, dne 2. aprila v veliki dvorani hotela Union. Vse ljubitelje orkestralne glasbe opozarjamo na ta koncert, za katerega so vstopnice na razpolago v Matici knjigarni.

pr Pevski koncert z 18 točkami mešanega, moškega in ženskega zbora a capella se bo vršil v Radečah pri Zidanem mostu 25. t. m. ob 8. zvečer v Narodnem domu. Na sporedu skladbe bolj lahke vsebine. Vstopnina 8 Din.

pr 15 velikonočnih pesmi (Vilharjevi in drugi napevi) za mešani zbor zbrala in uredila Jos. Sieherl in St. Premrl. Part. 30 Din, glasovi po 4 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — V tej zbirki so zastopani sledeči skladatelji s svojimi deli kakor: Cvek (skalovje groba, velikonočne se zavetili), Rihar (Zveličar naš je vstal iz groba, današnji žarki zarje mile, Jezus je vstal od smrti), Vavken (dan presveti, zapoj veselo o kristjan), Premrl (Zveličar gre iz groba, Jezus premagave groba), Adamič Fr. (skalovje groba), Gerbič (Zveličar naš je vstal iz groba, srce zapoj, Jezus premagave groba, srce zapoj), Pogačnik (odprl se grob). Sami naši stari znanci in prijatelji so torej zastopani po svojih izbranih napevih v tej zbirki, katera vsebuje najlepše in najveličastnejše velikonočne pesmi. Najboljši tolmači veličastnih velikonočnih praznikov so ti napevi. Nekatere smo poslušali že kot otroci. Mlado in staro je bilo ginjeno pri teh napevih in to tudi sedaj, kjerkoli bodo doneli, bodisi na kora v cerkvi ali pa na prostem pri procesiji. Prvačijo najbolj št. 1, 2, 3, 5, 7 še posebno pa nad vse veličastna in mogočna Premrlova št. 9, ki poslušalca kar srce užge. S tem pa ni rečeno da so ostale manj vredne. Nikakor ne, posebno Gerbičeve so prav lepe, moramo biti g. Premrlu hvaležni, da jih je sprejel v to zbirko in rešil pozabnosti. Odveč bi bilo to zbirko še posebej priporočati, saj je vsaka pesem sama na sebi najboljša in najzanesljivejša reklama in najlepši kin velikonočnim praznikom.

pr Mladenicem, ki odhajajo ta mesec k vojakom, priporočamo sledeči knjižici: Srbska početnica. Za Slovence priredil dr. I. P. Cena 12 Din. Velike važnosti za vsakega Slovenca, posebej za slehernega vojaka je, da je zmožen cirilice v pisavi in branju. To mu nudi knjižica, ki ga seznani obenem s posebnostmi srbohrvatskega jezika. Šta treba kao vojnik da znam. Kratka razlaga vojaške službe, Uredba vojne discipline. Opis orožja in municije, Služba v vojni itd. Prepotrebna knjižica za vsakega vojaka, da se seznani z vojaškimi dolžnostmi. Cena Din 26.50. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Sreda, 25. marca: OTHELLO. — Izven.
Četrtek, 26. marca: PEPELUH. — Red D.
Petek, 27. marca: VDOVA ROSLINKA. — Red A.

OPERA:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Sreda, 25. marca ob 15. uri pop.: GORENJSKI SLAVČEK, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.
Četrtek, 26. marca: zaprto.
Petek, 27. marca: DON JUAN. — Red C.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, 29. marca ob 3. uri popoldne, sobota, 4. aprila ob 8. uri zvečer: PASIJON ah KRISTUSOVO TRPLJENJE IN SMRT. — Predprodaja vstopnic vsak delavnik od 5.—7. ure popoldne v pisarni Ljudskega odra, čez dan pa v društveni nabavni za drugi (Ljudski dom, I. nadstr.).

Slov. marionetno gledališče

»ATENA« v Mladiki

Sreda, 25. marca. — Ob pol 3. in ob pol 6.: OBUTI MAČEK (Pocci).
Nedelja, 29. marca. — Ob pol 3. in ob pol 6.: DOKTOR FAUST.

»Doktor Faust«. Upravo marionetnega gledališča moramo pohvaliti, da se vsestransko trudi, kar najbolj ustreči svojim mladim obiskovalcem. Preuredila je dvorano tako, da je zvišala zadnje vrste sedežev. Predvsem pa je zadovoljila obiskovalce nedeljske predstave »doktor Faust«. Nad vse okusna je bila scenarija. S svetlobnimi učinki je bil

dosežen popoln uspeh. Igra sama vsebuje polno globokih misli in resnih scen. Prepletena pa je vse skozi z ljubkimi in težko dočakanimi prizori in nastopi malega Gašperčka. Dobro izdelane lutke tako naravno gestikulirajo, da kar pozabimo na les in platno: kakor da bi imeli pred seboj žive Liliputance. Zivi in pravi polagaleci besedi v usta lutk imajo precej težaven posel. Ker jih je pre malo, si morajo pomagati s spreminjanjem glasu za razne vloge. Najbolj naravne glasove imata Gašperček in njegova partnerica. Svojo vlogo podajata s tako živo resničnostjo kakor da bi bili med razposajenimi in nagaživimi ter življenja-polnimi nagajivci. Kako dobro je igranje, pa so zadostna priča mladi obiskovalci. Z vso dušo in telesom slede igranju. Vsak vesel, žalosten in napet prizor na malem odru se odigrava na obrazih po dvorani. Našim ljubljanskim in okoliškim malčkom pač ne moremo najti boljše duševne zaposlitve, kot jo nudi Marionetno gledališče.

Narodno gledališče v Mariboru.

Repertoar:

Sreda, 25. marca, ob 15.: PETERČEK. — (Kuponi.)
Sreda, 26. marca, ob 19½: TRAVIATA. — Ab. A.

KOLESA kupite NAJBOLJE in NAJCENEJE pri tržki palača »Ljubljanske kreditne banke« in Gospodarskega cesia 14.
J. GOREC Vd DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi!

Dopisi.

Novice iz Trbovelj. (Najdeno orožje.) Večja množina vojaškega orožja je bila zaplenjena predsedniku tukajšnje demokratične stranke Goropevski; izdalo ga je, da je orožje tudi prodajal. »Jutro« je seveda stvar zavilo drugače, kot da bi G. prostovoljno oddal orožje. Radovedni smo, če bo sodba za predsednika demokratične stranke ista, ko za nekatere delavce, ki so obtoženi istega prestopka in se jim najhujše obeta. — (Pretep.) Zadnji četrtak se so sprijeli v Goropevskovi gostilni demokrati med seboj. Gerent je bil oklofutan, predstavnik demokratične stranke na občini T. pa ves opraskan in krvav, nazadnje so se vsi valjali po tleh in namesto dekle pobrisati prah in smeti. — (Nagrada za »državotvorno« delo.) Dopisnika »Domovine« in njena kolporterja, učitelja Kuhar in Jesih, sta dobila od občine izredno podporo po 800 kron. Ali je bilo za to potrebno naknadno zvišati občinske doklade od 20 na 83 odstotkov. — (»Državotvorne gostilne«.) Sokoli so prosili za svoje domove v Trbovljah in Hrastniku za gostilniške koncesije. Svoje prošnje utemeljujejo s tem, da morajo imeti državotvorni elementi svoja zbirališča in le sebe podpirati. Ne vemo, kako bodo gledali gostilničarji, katerih je tri četrtine demokratov in so vsi lepe vsote darovali za nove šolske domove, ker se jim je tedaj sveto zadrževalo, da ne bo gostilne v njih. — (Proti ločitvi Hrastnika.) Tukajšnji obrtniki zbirajo podpise proti ločitvi Hrastnika od Trbovelj. Ker so večinoma pristaši »Jutra« in sta bila njih tovariša Goropevšek in Treo v deputaciji pri velikem županu, da se Hrastnik loči od Trbovelj, bodo gotovo znali najti prave krivce in prošnje nasloviti na pravo ime. — (Stare Trbovlje.) Pri kopanju temeljev za novi društveni dom so delavci našli v globlini enega metra na močno zidovje. Nihče se ne ve spominjati, da bi kdaj tam stalo kakšno poslopje. Nasproti temu kraju, na drugi strani potoka pa stoji znana Škofčeva hiša, ki velja za najstarejšo v Trbovljah, o kateri gre govorica, da so jo postavili še celjski grofje. — (Labour Party v Trbovljah?) Strokovne organizacije bivših komunistov, socialistov in narodnih socialcev so se združile po zgledu angleške delavske stranke, katera je pa šla dalje, ko njih trboveljski posnemovalci in pri-tegnili k sebi sploh vse delavske skupine, ne pa samo gotovih skupin. V javnost pa še s svojimi načrti niso stopili.

Boštanj. Našo graščino je kupil znani Jakil. Oskrbniki se menjavajo kot aprilovo vreme. Vsakdo toči o gospodarjevi strogosti in sitnosti. Hlapcem, ki so imeli svoje dni malo zemlje, da so pridelali par kil krompirja, je odvzel sedanjí lastnik vso zemljo. Čudno je, da sploh kdo še vztraja pod danimi razmerami. Boštanjčani smo bili tudi prisiljeni vložiti kar 64 tožb pri g. Jakilu. Kolonverski pesek, s katerim je poplavila Mirna naše travnike, je povzročil velikansko škodo. Hoteli smo se z g. Jakilom poravnati mirnim putem, pa je bil vsak pokušaj brezuspešen, ker noče na noben način poravnati storjene škode. Upamo pa, da bo strogo objektivno sodišče drugačnega mnenja. Ko bo stvar končana — upamo, da bo hitro šlo, četudi se g. Jakil hvali, da bo trajala tožba dve leti — bomo o vseh podrobnostih natančno poročali, če bo to komu ljubilo ali ne. Za javnost bo zadeva gotovo zelo zanimiva, zlasti še zato, ker bo imel marsikdo o gotovih ljudeh drugačno sodbo, kot jo ima danes. Kaj bo pa z vodo? Mi imamo v Mirni starodavno pravico ribolova, rabimo pa vodo tudi zase in za živino. G. Jakil je pa napravil na Krmelnu pralnico za premog, pa nam je popolnoma izkvaril dosedaj tako čisto vodo. G. župan,

kateri je pričel tožbo z g. Jakilom radi travnikov, ali bi ne bilo pravilno, da greste tudi tu prvi v boj za svoje občane? Prepričani smo, da bo g. župan izvršil svojo dolžnost v polnem obsegu — in da bo tudi politična oblast branila naše starodavne pravice in poskrbela, da bo po naši Mirni tekla zopet taka voda, kot je tekla od nekdaj.

Gorenji Logatec. Na praznik sv. Jožefa je priredil naš orlovski odsek svojo prvo telovadno akademijo v dvorani kat. prosvetnega društva. Akademijo je otvoril domači g. župnik, ki je v svojem govoru razjasnil občinstvu pomen praznika sv. Jožefa za Orlovstvo, člani so zapeli orlovsko himno, nato so sledile vaje naraščaja in članov za 1. 1924 in 1925. Člani so nastopili tudi v lahki atletiki in zaključili akademijo s skupino in živo sliko. Kaj naj rečemo k tej prireditvi? Mlad je naš odsek, ustanovil se je šele lansko jesen, toda poln poguma in krepke volje, kar kaže ravno omenjena prireditev. Vsi telovadci, naraščaji in člani, so izvrstno izpolnili svojo nalogo, če pomislimo kako malo časa se šele vadijo. Skoro drzen, lahko rečemo, je bil ta nastop, a posrečil se je v rodo dobro, kar so priznali celo navzoči telovadci nasprotnih organizacij. In prva pohvala zato gre nad vse poštovovalnemu br. načelniku Remigiju Jermanu, a tudi ostalim telovadcem, ker so tako pridno posečali telovadne ure. Ta akademija je pokazala, da orlovski misel vedno bolj in bolj prodira tudi v našem Gorenjem Logatcu, zato pa bratje Orli, le vztrajajte na poti, po kateri vas vodita vaš duhovni vodja in br. načelnik, čaka vas letos še veliko dela za okrožno prireditev in za III. orlovski tabor. Naj bo vaš odsek eden prvih v okrožju!

Tržič. Težka rešitev. Obrtna zveza ni na jasnem glede nekaj stvari pri odboru obrtne nad. šole v Tržiču, zato je poslala vlogo na odbor obrt. nad. šole, da imenovani odbor to zadevo reši. Dandanes pa mora biti vse kolkovano, zato je odbor obrt. nad. šole vlogo vrnil z zahtevo, da se kolekuje. To je O. Z. storila in odposlala v rešitev dne 23. X. m. 1. Sedaj čaka že 5 mesecev na rešitev, čeprav je že trikrat opomnila in prosila za takojšnjo rešitev. Gotovo je stvar precej neugodna zamotana, da se niti s koleki ne more rešiti. Kdor ima čas čaka, če pa bomo morali mi le predolgo čakati, bomo kaj več povedali.

Tržič. Pred par meseci se je vršila volitev zdravstvenega odseka v prisotnosti okrajnega glavarja iz Kranja v Tržiču. Zavedni župani in svetovalci iz Kovorja, Križev in Sv. Katarine so volili sporazumno skupno zastopstvo za cel okraj tržički. V imenovanju odbor so tudi vzeli trškega župana Lončarja, tako da so bili zastopani sledeče: 3 člani iz Križev, 2 iz Kovorja, 1 iz Sv. Katarine in 1 iz Tržiča, razen slednjega vsi SLS. Županu Lončarju pa se to ni dopadlo in se je pritožil proti volitvi, obenem pa vložil prošnjo za razdelitev posameznih občin v zdravstvene odseke. S pomočjo velikega župana je dosegel sledeče: Volitev je bila razveljavljena, čeprav je bila pravilno izvršena, obenem pa občine razdeljene tako, da trg Tržič tvori svoj samostojni odsek, ostale 4 občine pa skupaj en odsek. Zakaj pa ne tako, da bi tvorila vsaka občina sama zase svoj odsek, ako mora biti že decentralizirano? Ako n. pr. kdo zbolí pri Sv. Katarini prav visoko v Lomu, mora bolnik, oziroma njegov odposlanec iti najprej k svojemu županu, potem šele k dolžnemu predsedniku zdravstvenega odseka, ki n. pr. stanuje v Kovorju ali v Križih, najmanj 2 uri daleč, potem šele more k zdravniku ali po nujno pomoč. Med tem časom bolnik lahko umre. Vprašamo, kdo je prizadel tukaj? Ali ne ravno delavstvo? No, pa saj je g. Snod dober zastopnik delastva, menda za to dobro dela kot bivši predsednik zdravstvenega odseka. — Dne 21. t. m. se je vršila ponovna volitev zdravstvenega odseka, pa samo za okoliške občine sod. kraja Tržič. Sedaj je župan Lončar drugič odlikovan, ker mu je kriško gerentstvo pomagalo. Drugič kaj več.

Več miru!

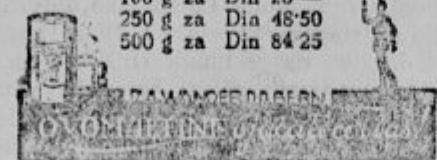
Ravno sedaj, ko je vse arvano in nervozno je skrb za dobro razpoloženje dvojne važnosti. Izognete se draženju svoje telesne energije, po opoihih in razdražljivih pijatih in vzamete vsled tega vsako jutro v mleku 3 do 3 čajne žličke

„OVOMALTINE“

»OVOMALTINE« hrani in krepi, zagurava napetost duha, dobro razpoloženje telesa in zdravo spanje.

Dobiva se povsod v škatlicah od

100 g za Din 26—
250 g za Din 48-50
500 g za Din 84-25

RAZGLAS.

POZOR, STAVBENA PODJETJA!

Šumska uprava v Kranjski gori prodaja takoj svojo naravno za centralno kurjavo, ki se jo lahko ogleda vsak čas na licu mesta. Tozadevne ponudbe naj se vložijo do 4. aprila 1925.

Šumska uprava.

Dnevne novice.

— Svobodno zidarstvo v Jugoslaviji. Kakor poroča belgrajska »Politika«, so v soboto in nedeljo v Belgradu svobodni zidarji iz cele Jugoslavije imeli svoje letno zborovanje. Isti list prinaša o tej tajni organizaciji nekatere podatke: Svobodni zidarji ali framazoni izdajajo v Belgradu svoj list »Neimar«, namenjen širši publiki. V Zagrebu izdajajo svoj uradni in zaupni list »Sestar«, ki pa vključuje svoji zaupnosti zaide kadaj v kake nezaupne roke. Prva loža na ozemlju naše države se je ustanovila 1. 1769 v Glini na Hrvatskem (domovini Sv. Pribičevića). V predvojni Srbiji je bila prva ustanovljena koncem 18. stoletja v Belgradu. L. 1848 je v Belgradu imela loža svoj sedež blizu Kalimegdana. »Svobodni zidarji delajo v tišini in brez hrupa.« Za časa vojske so jugoslovanski framazoni imeli svoje delegate v Londonu, Parizu, Ženevi in v Ameriki. Te podatke prinaša belgrajska list »Politika« o priliki letnega zborovanja jugoslovanskih framazonov v Belgradu, ki se je vršil en dan prej, predno je Pribičević in za njim dr. Žerjav v parlamentu proglasil »boj proti klerikalizmu kot glavno točko vsega kulturnega sveta«.

— Nasilje SKS v kmetijski družbi. Večina odbora kmet. družbe je na večerajšnji seji dokazala, da si je osvojila brezobzirne metode verifikacijskega odseka belgrajske narodne skupščine. Sklenila je namreč po konfuznem poročilu g. Ureka, da kratkoma proglasi tisoče od obeh vladnih komisarjev sprejetih članov kmetijske družbe za nesprejete in jim odreče pravice pravih članov in da občni zbor za leto 1924 sploh odpade. S tem nastopi v kmetijski družbi stanje izven zakona in nastane zmeda, ki je ne bo več mogoče popraviti. Saj so med zavreženimi lani stotine in tisoči takih, ki so bili sprejeti že prejšnja leta, jih torej sedanji odbor, tudi če bi hotel ne bi mogel izključiti, ker so pravočasno plačali udnino. Če bi ta sklep držal, bi nekaj podružnic sploh izginilo. Poskrbelo se bo na primeren način, da se zaščiti zakon in da samostojna drevesa ne zrastejo v nebo.

— O Zvezi slov. srenj in sosesk smo dobili sporočilo, da je njen ustanovni občni zbor, ki bi se imel vršiti danes 25. t. m. odložen in se vrši samo zborovanje zastopnikov srenj. — Na naslov gospoda velikega župana ljubljanske oblasti dr. Viljka Baltiča v Ljubljani. Pred volitvami so nas uradnike na Vaš ukaz pošiljali okrajni glavarji kot vladne zastopnike na vse mogoče shode političnih strank ter nam dajali ukaze, kako moramo na teh shodih nastopati. Pri tej priliki je vsak izmed nas vršil službo na Vaš ukaz in živel in trošil denar iz svojega, upajoč, da se mu stroški v najkrajšem času vrnejo. Do danes pa nismo dobili teh stroškov povrnjenih, nasprotno ste se baje izrazili, da za te izdatke ni kritja. Prosim Vas, da nemudoma izposlujete vrnitev teh stroškov, ker drugače bom v imenu drugih stopil v javnost z drugimi za Vas ne ravno prijetnimi razkritji. — Eden v imenu vseh.

— Trboveljska premogokopna družba in Slavonska banka. Kakor se čuje v informiranih krogih, je Trboveljska premogokopna družba kupila absolutno večino delnic Slavonske banke ter s tem pridobila odločilni vpliv na to bančno podjetje; stopila je na mesto Centralno-evropske deželne banke v Parizu (s podružnico Dunaj) in baje prevzame tudi velik del delnic jugoslovanske skupine. Udeležba centralno-evropske banke pri Trboveljski družbi ostane nedotaknjena. Kakor znano, ima Slavonska banka v svojem portfelju večji paket delnic Trboveljske premogokopne družbe. Ta transakcija, katere motivi so za javnost precej neprozorni, zasluži vsekakor veliko pozornost; s tem se je pozicija Trboveljske družbe v našem gospodarskem življenju izdatno ojačila. Prevzemni kurz, o katerem se čuje, ne govori zato, da bi eden ali drugi pogodnik pri tem poslu velikega formata Bog zna kaj zaradil. Trboveljska družba ozir. C. E. deželna banka tedaj s to transakcijo zasledujeta druge namene, ki so še skriti v polmrak, li pa se ne bodo dali zatajiti. Morda Trboveljski ni bila všeč patronanca Slavonske banke, ker jo je ta prepogosto zapletala v neprijetne situacije, katerim se mora družba izogibati. Baje se bo depolitizacija Slavonske banke končno izvedla. Ako je to res, sodili jo bomo v bodoče po istem merilu, kot vsako drugo pridobitno podjetje. Z druge informirane strani se čuje, da so domneve člankarja v zagrebškem »Jutarnjem listu« od nedelje, posebno bančne konkluzije, povsem neosnovane in da o kakih pozitivnih vplivih političnega značaja pri transakciji ni govora. Naše mnenje je, da ima stvar sicer tako lice; bodočnost pa bo pokazala, ali je ta videz pravi. Za sedaj vedremo!

— Državni uslužbenec in izplačilo »razlik« med starimi in novimi prejemki. Bo ali ne bo? Bo; ne bo, bo — itd. Če še tako štejeemo gumbe, pridemo do zaključka: ne bo. Ker vsi tisti gumbi, pri katerih bi imeli obstati z »bo«, so se nam med tem že davno potrgali. Da ne bo nič, je jasno kot beli dan. — Smešno, če bi ne bilo tako kruto žalostno, je pač le to, kako se noben živ krst in nobena organizacija prav čisto nič več ne zmeni za to. Ali je to topa resignacija, ali božjzen pred življojočim blicem današnjih motogotev? — V par tednih Davidovičeve vlade

so vsi hoteli, da se jim razlike takoj izplačajo, dasi smo vsi dobro vedeli, da sta tej vladni pustila Pašić in Pribičević prazne kase. Danes, ko krmari državno barko zopet ta režim, molče vsi skupaj kot ribe. In vendar sem bil in sem še danes prepričan, da bi bili mi vsi že davno imeli v žepu vse razlike, če bi bila ostala Davidovičeva vlada. — Kako tudi ne? Saj bi bili za to zadostovali vsi oni fond, ki so jih požrle volitve pod sedanjo vlado. In kaj nam prinaša ta? O prigananju in premoščanju niti ne govorimo. Prva dobrota, ki se nam obeta, je novi stanovaljski zakon, ki nam prinese povišanje predvojne najemnine. Da bi nam država povisala stanarino, tega pa nikari ne pričakujte. Tako boš, ljub moj državni nameščeneec in sotrpín, lahko s celo družino vred vtaknil zobe v zid, če boš hotel biti pod streho in plačevati stanarino, kajti jesti ne boš imel kaj, ker ti bo požrlo plačo stanovanje. — Živijo! — Državni uradnik.

— Za Slovence v Macedoniji! Pred več kot tremi leti je vlada nasclila več slovenskih družin na Kosovem in Ovčjem polju. Leto za letom so imeli slabo letino, vedno bolj so uboževali. Društvo »Dobrodelnost« jih je vedno podpiralo. Zadnje dni se jih je vendar usmili ministristvo za agrarno reformo in jih premestilo v Prekmurje, v selo Pinica. Sicer imajo prost prevoz, toda vsi skupaj ne premorejo niti pol kg moke, kakor nam poročajo v skupnem pismu. Zadnje čase so delali samo za hrano pri Macedoncih. Nima jo ne denarja, ne obleke, ne hrane, ne oprave, ne orodja, ne živine. Kar so vzeli pred tremi leti seboj, jim je vse pobrala lakota. Nujno je torej potrebno, da jim pomagamo, da se bodo mogli preseliti in začeti novo življenje. Vsa usmiljena srca prosimo, da blagovolite poslati prispevke bodisi v denarju ali obleki (tudi ponošeno obleko sprejmejo z največjo hvaležnostjo) na »Dobrodelnost«, Poljanski nasip št. 10. Cenjene naše gospe, ki so se že neštetokrat žrtvovale za človekoljubne namene, pa prosimo, da blagovolijo pobrati prispevke pri svojih znancih in jih poslati »Dobrodelnosti«. Nabilne pole so na razpolago v pisarni »Dobrodelnosti«. Zadnje dni tega meseca pošljemo vse skupaj v Erdželijo, dosedanje njihovo bivališče.

— Planšarska tečaja na Bledu in v Begunjah na Gorenjskem. Kmetiška družba za Slovenijo priredi s sodelovanjem urada za agrarne operacije 2dnevna planšarska tečaja v dneh 28. in 29. marca na Bledu (v Blejskem domu) in v Begunjah z običajnim sporedom. Pričlašeni je že na obeh krajih veliko število udeležencev. Vabljeni so pa k posameznim predavanjem vsi kmetovalci bližnje okolice, da poznajo kmetijski obrat, primeren za naše gorate kraje, osobito živinorejski, mlekarški in sirarski, ter potrebne mere za povzdigo našega planšarstva.

— Narodna ministrstva za agrarno reformo o postavljanju agrarnih veščakov. Z rešenjem gornjega ministrstva štev. 32.895/24 so bili razpuščeni vsi občinski agrarni odbori. Namesto teh sta se v smislu istega rešenja o priliki revizij zakupodaje zaslišavala po potrebi po dva agrarna interesenta iz vsake občine. Ker se v praksi ta odredba ni obnesla, je minister za agrarno reformo izdal rešenje štev. 54.650/24, potom katerega se smatrajo vsi obč. agr. odbori kakor tudi omenjeni ad hoc izbrani zastopniki razrešeni svojih dolžnosti. Obenem se pa pooblastijo okrožni agrarni uradi, da morejo v slučaju potrebe iz vsake vasi z dekretom postaviti po dva agrarna veščaka izmed takih oseb, katere so uradu znane kot povsem nepristranske in nesebične osebe, katere osebe morejo in hočejo zastopati interese siromašnih upravičencev agrarne reforme. Te osebe bi bile posvetovalni organi agrarnih oblasti pri izvedbi agrarne reforme ter jih imajo uradi zapriseči. Njihova služba je častna in nimajo pravice zahtevati kakršnekoli nagrade ali vrnitev stroškov za vršitev svojih dolžnosti.

— Osebné novice s pošte. Imenovani so: za pripravnika kategorije zvančnikov v 3. skupino Maks Jereb na ljubljanski kolo-dvorski pošti, za pripravnico v 3. skupino kategorije zvančnikov Katarina Butalova v Črnomlju; bivša poštarica Mira Šubičeva na ljubljanski glavni pošti, Katarina Veharjeva pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani, za pripravnika v isto skupino kategorije zvančnikov Vinko Poljak pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani; za pripravnico oziroma pripravnika v 4. skupino III. kategorije Anica Blaznikova v Zireh, Pavla Kurinčičeva v Smarju pri Jelšah, Franciška Vesenjakova v Dolenji Lendavi, Ljudevit Turk pri tehniškem oddelku v Ljubljani in Milan Kandare na glavni pošti v Ljubljani. — Upokojeni so: uradnica II. kategorije Vidosava Leskovškova v Celju in poduradniki na ljubljanski glavni pošti: Anton Radovan, Jožef Pristov in Andrej Senegačnik.

— Žene v sodni službi. Tajnica justičnega ministrstva Smilja Jovanović-Krknar je imenovana za sodnega pristava I. razreda na okrajnem sodišču v Zemunu.

— Zaplenjen komunistični letak. Sarajevska policija je zaplenila od komunističnega voditelja Triše Kačerovića podpisani

letak, v katerem se poziva za sarajevski komunisti, naj glasujejo za radiševske kandidate. Zaplenjeni letak so poslali ministru za notranje zadeve, kjer bo služil kot dokaz za zvezo Radiša s komunisti.

— **Neuspehi na srednjih šolah v Sarajevu.** Ob drugem šolskem tromesečju so se izkazali na sarajevskih srednjih šolah strahotni neuspehi. V II. gimnaziji je po nekaterih razredih padlo 90 odstotkov dijakov; v enem razredu je padlo od 40 dijakov 38.

— **Železniška zveza med južnim Banatom in Romunijo.** Med jugoslovanskimi in romunskimi železniškimi oblastmi se je dosegel sporazum za uvedbo neposredne železniške zveze med južnim Banatom in Romunijo. Od Pančeva do Kikinde bosta vozila brzovlak in neposreden potniški vlak, ki bosta imela zveze z vlaki iz Romunije.

— **Rockefellerjeva delegacija v Jugoslaviji.** V Jugoslavijo je dospela Rockefellerjeva komisija, ki ima nalogo, da pregleda antimalarične ustanove v naši državi. Najprej se je ustavila v Sarajevu, nato prepotuje Dalmacijo, potem pa Južno Srbijo.

— **Stanovanjske in splošnozdravstvene razmere v Belgradu.** V »Vremenu« se peča dr. St. Z. Ivanić z zdravstvenimi razmerami v Belgradu in odkriva uprav pretesljivo sliko stanovanjske bede in drugih nedostatkov. Belgrad je popolnoma okužen z jetiko in tretjina vseh smrtnih slučajev ima za vzrok jetiko. Od tega odpada znatno višji odstotek na revnejše dele mesta. Glavni vzrok temu stanju so obupne stanovanjske razmere, ki jih dr. Ivanić opisuje sledeče: Stanovanjsko vprašanje je življenjski problem belgradskega prebivalstva. Strahovito visoke najemnine v Belgradu so prepodile vse srednje premožne ljudi v manjša stanovanja. Delavci in reveži niso imeli več stanovanja niti na periferiji. Sem so prišli uradniki in častniki, ki so mogli vendar boljše plačati. In tako žive široki sloji delavcev v strašnih stanovanjskih okoliščinah: po kletih, šupah, na podstrežjih, v utah iz vrhila, v kolibah iz desk itd. Povsodi, na vseh straneh Belgrada, kjer je kaj praznega mesta, rastejo preko noči taka primitivna bivališča, kakoršna so danes morda samo še v Centralni Afriki. Toda tudi drugi gospodarski odnosi teh družabnih slojev niso boljši. Vse to vpliva, da je Belgrad tuberkulozno mesto. Končno pa Belgrad že po svoji ureditvi ne varuje pred tuberkulozo. Ne le, da so ulice slabe, marveč so še slabši tlak, nesnaga, prah, slaba javna in zasebna higijena, nobenega nadzorstva nad živili, posebno nad mlekom — vse to in stotine drugih nedostatkov povzročajo, da v Belgradu caruje jetika. — Te strahovite socialne in zdravstvene razmere v Belgradu moremo umeti samo tako, da sta živelj Srbija in njena prestolnica zadnjih sto let v neprestani politični in vojni mrzlici, tako da poklicani faktorji in narod sam ni našel prilike, da se posveti izboljšanju teh razmer. Vsekakor pa je manjkalo na obeh straneh tudi zmisla in volje za to.

— **Ukinjenje delegacije finančnega ministrstva v Splitu.** Splitski listi poročajo, da je znova na dnevnem redu vprašanje o ukinitvi delegacije finančnega ministrstva v Splitu, ki naj se priključi sarajevski finančni delegaciji. Splitska trgovska in obrtna zbornica se je brzojavno obrnila v Belgrad z zahtevo, da delegacija v Splitu ostane.

— **Roparji v mlinu.** Ko je odšel Jakob Sitar, posestnik in mlinar na Jeranovem v nedeljo zjutraj k maši v Mekinje, sta se nenadoma pojavila v veži dva mlada tujca. Ko je stopila Sitarjeva sestra Frančiška v vežo, je začudena vprašala mlada fanta, kaj želi. V tistem hipu pa jo je eden pograbil za ramena in jo pritisnil z vso silo k omari, obenem pa ji je nastavljal na prsa samokres z besedami: »Povej, kje ima brat denar, ali pa te ustrelim!« Ta pa se je izgovarjala, da tega ne ve. Nato je ostal eden s samokresom pri njej, drugi pa je začel iskati denar. Pregledal je vse predale in se je nato spravil nad skrinjo. Ker je bila zaklenjena, je pograbil sekuro in jo hotel razbiti pokrov. Ko se mu tudi to ni posrečilo, je šel ropar iz sobe na podstrežje. Med tem pa se je Frančiška posrečilo, da se je nekoliko izmuzala iz rok roparja. Skočila je v sobo in je začela klicati skozi okno na pomoč domače služkinje, ki so bile zaposlene v blevu in na gospodarskem posloju. Na njeno vpitje je nastal velik vrišč in roparja sta pobegnila. Bežala sta v smeri proti Kamniku. Odnesta nista ničesar, dasi je bilo v skrinji res okoli 10.000 Din gotovine. Pač pa sta napravila nekaj škode. Oba roparja sta bila srednje velika, okrog 20 let stara fanta, katerih pa Frančiška ni prav nič poznala. Eden je bil oblečen kot delavec, je bil bled, pristrizhen brk, drugi pa je bil ognjen z dolgo pelerino. Mlada roparja, ki sta se lotila tako predrznega podjetja, imata gotovo že več drugih tatvin na vesti.

— **Zobozdravnik povzročil smrt.** V Belgradu je umrl v sanatoriju »Vračar« na zastrupljenju krvi Mih. Alkalaj. Alkalaj je bil dal pri zobozdravniku Stojkoviću izdreti zob. Le-ta je ravnal tako neprevidno, da se je Alkalaj zastrupila kri in je v najkrajšem času umrl.

— **Sirote dečke sprejme društvo »Dobrodelnost«.** Dosedaj priglajene sirote smo oddali zanesljivim in poštenim družinam v brezplačno oskrbo. Zopet nujno rabimo štiri dečke-sirote nad 10 let stare. Ponudbe z natančno

navedbo starosti in dosežanj vzgoje naj se pošljejo društvu »Dobrodelnost«, Poljanski nasip 10, Ljubljana.

— **Uboga bolehnata udova s 4 majhnimi otroci** prosi blaga sroa mille podpore. Mož, vojni invalid, je pred 2 mesecema umrl na jetiki, ter zapustil ženo in deco v največji revščini. Nikogar nimajo, da bi jih tolažil in jim lajšal gorje. Darovi naj se blagovolijo poslati na Frančiško Kočar, Stari dvor, pošta Škofja Loka.

— **Gojenke mostarskega »Gajreta« v Belgradu.** Dne 8. aprila t. l. dospe v Belgrad večja skupina Gajretovega muslimanskega dekleškega zavoda v Mostaru, da si ogleda prestolnico. Tem povodom prirede gojenke dva koncerta.

— **PROTI ODEBELOSTI deluje s kolosalnim uspehom samo »Villanov« čaj.** Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. — Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Villan, Zagreb, Prilaz 71. 1591

— **Bluze najnovejše Kristofič-Bučar.** 1447 — **Jeklene valčne zastore** ter vsa ključavnica dela izvršuje ter se priporoča za cenjena naročila ključavničarstvo Avg. Martinčič, Ljubljana, Rimska cesta 14. — Glej današnji inserat na zadnji strani!

Zatorej vsi tisti, kateri še niste posetili manufakturne tvrdke **JOS. SNOJ** v Ljubljani ne odlagajte in prepričajte se o ugodnostih, katere se Vam nudi.

Iz Štajerske.

Š Orliški krožek na Teharjih priredi v nedeljo 29. t. m. ob 4. uri popoldne v društveni dvorani Kat. prosvetnega društva igro »Iz gubljeni raj«. Nastopi tudi pevski odsek.

Š Na praznik, dne 25. marca ob pol 4. uri popoldne v Narodnem domu v Celju A. Medvedova tragedija v petih dejanjih »Za pravdo in srce«. Priredi »Orel Polzela«.

Smrtna kosa. V celjski javni bolnici je umrl 20. t. m. Franc Renier, posestnik v Podplatu, 67 let star. S petrolejko v roki je šel 18. t. m. pregledovat gospodarsko poslopje. Pri tej priliki je padel tako nesrečno, da se mu je petrolejka razbila. Vnela se je slama in njegova obleka. Vsled opeklin so ga takoj odpeljali v celjsko javno bolnico, kjer je hudim ranam kmalu podlegel. N. v m. p!

Š Tatvina. Francu Zoherju, gostilničarju in posestniku v Teharjih je pretekli teden odnesel neznan tat iz strešne sobe dve novi obleki, 1 kožuh in 1 par novih čevljev, škoda znaša 24.000 kron.

Š Oropana trafika. V Sočanju je bilo pred par dnevi vlomljeno v trafiko invalida Josipa Skoruška. Vlomilec je napravil prav dober plen. Odnesele je okrog 450 škatelj in zavojev raznega cigaretnega tobaka, mnogo smodk, cigaret in cigaretnega papirja, dalje čez 1000 raznih kolkov in pa 550 Din gotovine. V celem je oškodovan trafikant za 28.611 Din.

Iz Primorske.

p Poslanec dr. Besednjak za pravice slovanske manjšine na sodiščih. Povodom razprave o proračunu pravosodnega ministrstva v parlamentu je nastopil poslanec dr. Besednjak za pravice slovanskega prebivalstva na sodiščih. Predložil in utemeljil je sledečo resolucijo:

Zbornica poziva vlado, da revidira sodniško politiko napram slovanski manjšini v Julijski Krajini.

Posl. Besednjak je izjavil uvodoma, da se ne bo bavil z vprašanjem cerkvenih posestev v Julijski Krajini, ker se je konstituirala posebna komisija in ker je vlada že izjavila, da se bo uporabilo kar je dobrega v starih zakonih novih pokrajin. Tudi se ne bo bavil z verskim čustvom v Istri, kjer mnogi državljani ne morejo izpolnjevati svojih verskih dolžnosti radi pomanjkanja duhovnikov, ki bi poznali njihov jezik (hrup). Govornik graja prepoved ministra Oviglio, da se ne sme rabiti slovenščina pri sodnijskih razpravah in pri sodnijskem poslovanju sploh. Na ta način je nastal globok preobrat v socialnem življenju in zmešnjava pri sodnijskem poslovanju samem (medklici); in to je toliko hujše, ker so sodišča v novih pokrajinah slabo upravljana. Tako se zgodi, da postane sodnik radi neznanja krajevne jezika in ker mora rabiti tolmača, čisto postranska oseba, pri čemer zelo trpi njegov ugled. Na ta način se ni niti pospešilo prodiranje italijanskega elementa v nove pokrajine, niti državna avtoriteta se ni okrepila; kajti pri tem trpi upravljanje sodišč radi neizbežnih zakasnitev v odpravljanju sodnijskih zadev, pri tem trpi tudi prebivalstvo, ki ni samo moralno prizadeto, ampak trpi zelo pogosto tudi gospodarsko škodo (medklici). Poslanec Besednjak graja nadalje politiko prejšnjega pravosodnega ministra, ki je odstranil iz novih pokrajin vse slovanske sodnike ter jih nadomestil z drugimi, ki ne obvladajo slovanskih jezikov. Radi tega ne morejo držati ugleda in avtoritete države na primerni višini. Govornik je zaključil z izjavo, da je govoril v obrambo pravih državnih interesov, pravne in moralne zavesti ljudstva, ki ga predstavlja. Želi, da bi se zakonita stremiljena tega prebivalstva uresničila v državi, ki je bila zibelka prava.

Posl. Besednjaku je odgovarjal pravosodni minister, ki je izjavil, da je italijanska država

v nasprotju z bivšo Avstrijo čisto narodna država. Zaradi tega na sodnijah v Julijski krajini ni mogoče rabiti slovenskega jezika. Nasprotno pa bo treba odpraviti veliko večji nedostatek; tako n. pr. Italijani na sodnijah v Zgornjem Podlajžu ne morejo priti do pravice, ker ne znajo nemško. — Večina je seveda ministru pritrdjevala.

Krasna obleka? Kje si jo kupil? Pri tvrdki
Ložar & Bizjak, Ljubljana, Sv. Petra c. 20

Iz Ljubljane.

Gospodu
Franču Štupici,
predsedniku gremija trgovcev
v
Ljubljani.

Čudno se nam zdi, da na zahtevo 375 članov gremija trgovcev v Ljubljani, ki so se v to podpisali, še do danes niste sklicali izrednega občnega zbora. Vprašamo Vas, ali smatrate pravila gremija trgovcev, katera Vam morajo biti po zakonu sveta, posebno pa še kot predsedniku, za veljavna za Vas ali ne?

Ponovno Vas opozarjamo kot predsednika gremija trgovcev za Ljubljano, da zaupanja, ki smo Vam ga izkazali kot svojemu izvoljenemu predsedniku, ne uporabljate v strankarske svrhe, ki nimajo s trgovstvom nič opraviti, ter da čimprej skličete občni zbor, drugače bomo primorani smatrati Vas za političnega eksponenta SDS in iz tega izvajati posledice, ki za Vas ne bodo, kakor mislimo, prijetne.

Ljubljana, dne 24. marca 1925.

Ljubljanski trgovci.

Ij Odlični šolnik. G. Jakob Furlan, zadnji od starih mestnih nadučiteljev, je v soboto 21. t. m. zapustil šolo ter se je poslovil. Učitelji in učenci so mu priredili jako lepo odhodnico, kakoršne še ni imel noben ljubljanski vodja. To je tudi zaslužil v polni meri. Služboval je v Ljubljani 44 let, v zadnjem času na šesti mestni deški šoli v Sp. Šiški. S svojo znano pridnostjo, vestnostjo, jekleno vztrajnostjo in z lepim zgledom povsod, posebno še v cerkvi, je jako povzdignil svojo šolo. Šiška ga bo prav pogrešala. Koliko najodličnejših mož je bilo v njegovih spretnih rokah! V šoli ni poznal nikdar nikakoršne politike in nobenega stanu, vse je enako ljubil. Prav mnogo duhovnikov nas je učil. Ko smo odhajali iz ljudske šole, nam je naš stan najlepše slikal. Starejši in srednji obrtniki tudi prav dobro poznajo svojega nekdanjega, dobrega učitelja, ki jih je na obrtni nadaljevalni šoli v realki in na I. mestni šoli do svetovne vojne leto za leto najuspešneje učil njim potrebnih predmetov. Gospod je še danes prav krepak in zdrav. Kličemo mu: Bog naj Vam da živeti še prav mnogo let v mirnem res popolnoma zasluženem pokoju in naj Vam povrne, kar ste dobrega storili svojim učencem! Bog Vas živi!

Ij Slovenska kršč. ženska zveza bo prodajala v soboto 28. t. m. in ves evetni teden oljke na nastopnih prostorih: ob semenišču, ob Jugoslovanski knjigarni, ob Zmajevem mostu, na Pogačarjevem trgu in ob tobačni tovarni. Ker je čisti dobiček namenjen za dobrotne namene, priporočamo nakup oljke na zgoraj navedenih prostorih, ki bodo označeni z napisom »Slov. kršč. ženska zveza«, p. n. župnim uradom, cerkvenim predstojništvom in vsem našim somišljenikom.

Družabni klub ima zopet svoj družabni večer na praznik dne 25. t. m. ob osmih zvečer v Akademskem domu. Prosi se obilne udeležbe. — Odbor.

Ij Mesto cvetja na grob p. Placida so darovali za cerkev sv. Frančiška v Sp. Šiški: g. dr. L. Jordan 250, uršulinski samostan v Ljubljani 200, g. dekan Lavrenčič 200, neimenovani 100 dinarjev.

Ij Novo špecerijsko trgovino v Streliški ulici v hiši Turkeve gostilne je otvorila gospa Ana Turk.

Ij Zveza za tujski promet. V posvetovalnici magistrata se je vršil včeraj dopoldne občni zbor »Zveze za tujski promet v Sloveniji«. Zelo dobro obiskano zborovanje je otvoril predsednik Zveze dvorni svetnik dr. Rudolf Marn. Zborovanja so se tudi udeležili dr. Žižek kot zastopnik ministrstva iz Belgrada, zastopnik ljubljanskega veleposlaništva in belgijski konzul Dular in kot zastopnik bohinjskih letovišč Mencinger. Po običajnih pozdravih je prečital zvezni tajnik Pintar jako obsežno poročilo o delovanju Zveze v l. 1924. Omenil je med drugim, da je fungirala Zveza na podlagi spremenjenih pravil kot nekaka tujsko prometna zbornica in centralna organizacija vseh tujsko prometnih organizacij in korporacij. — Zveza je pred vsem skrbela, da so dobivali tuje potrebne informacije o naših zdraviliščih in letoviščih. Podpirala je Zveza tudi razna druga društva kot »Zimsko športni Savez«, kateremu je dala večjo podporo za zgradbo smuške skakalnice. Restavriral je tudi galerijo in pota v Vintgarju. Zveza je izdala v svrhu potrebne propagande več tisoč lepakov v raznih jezikih in je stopila v poslovne zveze tudi z raznimi inozemskimi tujsko-prometnimi organizacijami. — Glasom blagajniškega poročila je bilo finančno stanje

Zveze razmeroma precej ugodno. K sklepu je prečital dr. Marn sklep ministrstva za trgovino in industrijo glede posojil, ki jih je pripravljena dati Hipotekarna banka proti nizkim obrestim, in sicer poedinim občinam za pospeševanje tujskega prometa. Ministrstvo zahteva v to svrhu podrobne podatke.

Ij Svetlo-likanje ovratnikov ter likanje perila se najlepše izvršuje le v higijenični pralnici F. Šimenca, Kolodvorska c. 8. Izvršuje tudi popravila perila. 1864

Ij Vlom. Neznani tatovi so odnesli poštni uradnici Olgi Senica v nedeljo dne 22. t. m. v času od 15. do 22. ure, ko je bila odsotna, iz zaprte sobe v Komenskega ulici št. 16, zimski plašč, sivo obleko, moder kostum, črn svilen jumper, črno svilen obleko, par lakastih čevljev in svilen dežnik v skupni vrednosti 5000 Din. Te stvari so bile shranjene v omari. Tat je po dejanju zaprl omaro in ključ, ki je tičal v omari, odnesel. Ko se je gori omenjena gosposodična vrnila zvečer domov, je bila soba v redu zaprta. Čudno je, da je tat pustil pri miru vse druge dragocenejše predmete. Tudi dejstvo, da je tat zaprl za seboj sobo, da mnogo misliti.

PERI S

»Samobelin«-avtomat!
Po svetu.

sv Šarlota, cesarica mehičanska, umrla. Ob istem času sta živeli, njiju soproga sta bila včeraj slavnata, danes uničena, ozko sta spojeni imeni Napoleon III. in Maksimilijan, a vendar, kako različni sta bili poti Evgenije in Šarlote. Po smrti svojega moža je živela Evgenija na Angleškem, duh ji je bil krepak, in še v versailleskem miru se je s priobčevanjem pisem Viljema I. maščevala nad Nemci za Napoleona III. Njena usoda ni tragična. Morje tragike se je za razlilo nad ubogo Šarloto, lepo in globoko izobraženo hčerko belgijskega kralja Leopolda I. Sedemnajst let šele je bila stara, ko se je leta 1857 poročila z Maksimilijanom, bratom cesarja Franca Jožefa. Ljuboznava in omikana je prinesla v zakon najlepšo harmonijo, skupna potovanja na Sicilijo in Španjo, Madeiro in Brazilijo so harmonijo utrdila. Pa je prišel nesrečni mehičanski dogodek, uničil jo je in ji vzel luč duha. Od Napoleona III. prevarani Maksimilijan je šel v Mehiko, postal je cesar tam, a samo cesar manjšine, ščitila ga je francoska armada generala Bazainea. Šarlota ga je spremlila v novo domovino, leta 1864. Ko je pa zapil iz Unije, ki je bila pravkar končala domačo vojako, hud vihar nasprotstva dol v Mehiko, je Bazaine zapustil ameriška tla, in Maksimilijan je ostal sam tam, brez trdne opore. Rekli so mu, naj gre v Evropo; ni hotel. In tedaj se je podala Šarlota na pot, prosit je šla za moža, pri Napoleonu je bila, pri papežu Piju IX., nič ni opravila, nista mogla pomagati. »Pregovorite moža, naj gre nazaj,« ji je vabil francoski cesar. Takrat pa so se začele ovijati okoli glave mlade mehičanske cesarice roke blaznosti, omračil se ji je um, in od leta 1867 naprej se ji ni več osvetlil. Tudi ni nikdar zvedela, da so ji istega leta, 1867, ustrelili moža. Samotno je živela na gradu Bouchont v Belgiji, nikogar ni poznala tudi svojega brata ne in ne tistih, ki se je v mladih letih z njimi igrala. Kakor bi bile dogovorjene, so korakale antantne in nemške armade v svetovni vojski tiho in mirno mimo Bouchonta, nihče ni hotel motiti svetosti njenega bivališča. Predvčeršnjem ji je napravila smrt zadnjo uslugo, in šla je v večni pokoj, osemindeset let za svojim možem.

sv Vrtinci — cikloni, tornadi. One grozne viharje, kakor je zadnjič eden uničil toliko hiš, imenujejo v Ameriki ciklone ali tornade. Ciklon je grška beseda, tornado španska, pomen je isti: vrtinec. Nastanejo navadno tedaj, če je blizu močnega zračnega pritiska velik pomankljaj zraka. Običajno nastopijo v vročem letnem času, je prav redko pozimi. Tornadi so izredno močni, se premikajo zelo hitro, večinoma od jugozapada proti severovzhodu, njih na stotine kilometrov dolga pot je označena po strašnem opustošenju. Doba glavnega sunka, ki vse podere, gre redkokdaj čez eno minuto. Skoraj trenutno so razrušene hiše, izravana ali polomljena drevesa itd. Vsa prikazen je bolj podobna strašanski eksploziji kakor viharju. Premier vrtincev je večinoma manjši kakor 300 metrov. Nerodno je, ker nastopajo cikloni večinoma v skupinah. Če je eden prenehal, nastane pogosto drugi, ne daleč od prvega, in je tako uničen lahko širok pas. Težko si je razlagati, zakaj imajo ti vrtinci tako strašno moč. Eden vzrokov je ta, da gre gorovje v Ameriki od juga proti severu in se v tej smeri izvrši tudi izmenjava mrzlega polarnega zraka z vročim tropskim. Toplota je različna, vlažnost različna, pritisk različen, zato učinek tak.

sv Publicist Jan Vorel umrl. Pretekli petek je umrl v Pragi znani češki časnikar in pisatelj Jan Vorel, urednik Češkoslovanskega tiskovnega urada v starosti 56 let. Rodil se je l. 1869 v Telči. Dovršil je realko, na kar se je posvetil časnikarstvu. Glavno njegovo delovanje se je nanašalo na sociologijo, narodno gospodarstvo in slovstvene kritike.

sv Smrt nemškega učenjaka. Zadnje dni v minulem tednu je umrl v Dunaju znani fiziolog prof. dr. Viktor Ebner-Rothenstein v visoki starosti 88 let.

Gospodarstvo.

Trboveljska premogokopna družba in Slavenska banka.

Od kompetentne strani smo dobili sledeče sporočilo: Trboveljska premogokopna družba, katere razpolaga z zelo izdatnimi sredstvi v gotovini, ki se množe vsled naraščajočega obrata, namerava vsa svoja dobroimetja koncentrirati v tuzemstvu in je radi tega pretrgavala misel, da bi dobila kontrolo nad kakim večjim tuzemskim bančnim zavodom. Nastopila je prilika, da to idejo uresniči s tem, da potom zamenjave za v njenem portfeuille se nahajajoče delnice italijanske premogokopne družbe »Arsas«, ki so že tretje poslovno leto ostale brez dividende, pridobi absolutno večino delnic Slavenske banke. Upravni svet Trboveljske premogokopne družbe je v svoji seji dne 19. t. m. v Ljubljani soglasno sklenil izvršiti to transakcijo. Bilanca Slavenske banke za preteklo poslovno leto se bo na željo Trboveljske premogokopne družbe sestavila posebno rigorozno in v kratkem objavila.

Ta transakcija je velike važnosti kakor z gospodarskega tako tudi z narodnega stališča in bo sigurno bistveno pospeševala interese ne samo Trboveljske premogokopne družbe, ampak tudi Slavenske banke. — Ljubljana, dne 24. marca 1925.

g Mariborski tržni dan, dne 21. marca. Lepo pomladansko vreme je privleklo 74 starijav na mariborski trg, kjer so prodajali svinjino po 20 do 35, slanino 25 do 30 in drob po 20 dinarjev kg; domači mesarji pa so prodajali govedino po 13 do 17,50, teletino 17 do 20 in svinjino po 20 Din kg; pri mestni mesnici pa je bila govedina po 15, teletina 18 in svinjina 20 Din kg.

Perutnina. Tudi te je bilo precej na trgu. Cene so bile kokošim 25 do 60, gosem in racam 50 do 100, puranom pa 80 do 175 dinarjev za komad.

Krompir, zelenjava, sadje in druga živila. Kmetje so pripeljali 25 vozov krompirja in zelenjave. Cene so bile krompirju 10 do 11 Din za mernik (7 in pol kg), čebuli 3 do 7, česnju 4 do 12 Din za venec, ohrovu, solati in zeljnatim glavam 2 do 7 Din za komad, solata 3 do 3,50 Din, kislemu zelju 3 do 4, kislj repi 2, jabolkom 3 do 8, dateljem 15 do 35, figam 15 do 16 dinarjev za kg, bučnemu olju 22 do 30, mleku 3 do 3,50 Din, smetani 15 do 16 Din za liter, jajcam 1 do 1,25, pomarančam 1 do 2,50, limonam 0,75 do 1,50 D za komad.

Lončena in lesena roba po 0,50 do 170 dinarjev komad, brezove metle po 2 do 5 dinarjev komad, koruzna slama 25 do 30 dinarjev vreča, 5 lesenih ročnih vozičkov po 125 do 1000 dinarjev.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali 8 vozov sena, 6 vozov otave in 5 vozov slame, ter so prodajali seno in otavo po 75 do 90, slamo pa po 50 do 65 dinarjev za 100 kg oziroma 1,50 Din za snop.

g Sejmsko poročilo iz Celja. Kramarski sejem, ki se je vršil v soboto, dne 21. t. m. v Celju, je bil od trgovcev dokaj dobro obiskan. Na sejmu je prišlo približno 200 domačih in tujih trgovcev. Od strani kmetov pa je bil kramarski sejem zelo slabo obiskan. Trgovci so slabo trgovali, ker je bilo povpraševanje po blagu zelo klaverno. — Na živinsko sejmšče so prignali večidel le plemensko živino; tudi tukaj je bila kupčija skrajno mrtva. Prignalo se je 84 glav živine in sicer: 17 volov, 37 krav, 19 telic, 1 tele, 2 ovci, 8 konj in 65 prašičev. Cena živini je bila sledeča: Voli II. vrste 1 kg žive teže 10 Din, telice II. vrste 1 kg žive teže 8 Din, krave II. vrste 7 Din, prašiči 7 tednov stari od 125 do 180 Din, 8 tednov stari od 200 do 250 Din, 3 mesece stari 370 Din, 6 mesecev stari 500 Din, 12 mesecev stari 1375 dinarjev.

g Glavna skupščina Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu. Dne 18. marca t. l. se je vršila pod predsedstvom društvenega predsednika g. Milana barona Turkovića, 56. redna glavna skupščina delničarjev, v zavodovih prostorih Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu. Predloženo poročilo ravnateljstva izkazuje, da je bilo poslovanje v minulem letu kljub težki situaciji na denarnem trgu zaključeno z zelo povoljnim uspehom. Zavodu je bilo možno, da je stavil mnogobrojnim podjetjem svojega koncena ter afiliranim bankam potrebna sredstva na razpolago. Čisti dohodek od Din 28.701.029,27, se razdeli sledeče: Din 21.000.000 za 15 odstotne dividende, t. j. 15 Din za delnico, Din 2.000.000 izrednemu rezervnemu zakladu, Din 500.000 davčni rezervi, Din 1.000.000 pokojninskemu zakladu, Din 250.000 podpornemu zakladu Franje Šverljuga, Din 400.000 v dobrodelne namene. Na nov račun za leto 1925 se prenese Din 2.564.810,5, proti temu se izplača kupon št. 31, za Din 15, začeni od 23. t. m. dalje. Glavna skupščina, pri kateri je prisostvovalo osebno ali v zastopstvu 87 delničarjev, kateri so zastopali 968.786 delnic, je z 96.879 glasovi soglasno sprejela poročilo ravnateljstva in nadzornega odbora na znanje. V ravnateljstvo so ponovno izbrani gospodje: Samuel D. Alexander, dr. Milorad vitez Cuculić-Bitorajski, Stjepan Gavrilović, arh. Vekoslav Heinzl, dr. Lav Mazzura, dr. Stanko Šverljuga in g. Milan baron Turković. Razen tega je izbran kot nov

član ravnateljstva g. M. Spencer-Smith, podpredsednik Anglo-Austrian-Bank Ltd., London, in član uprave Bank of England London. V nazorni odbor so ponovno izbrani gospodje: Ivo pl. Šipuš, Dragotin Heumer in dr. Rikard Lobe. Po glavni skupščini se je vršila seja ravnateljstva, v kateri se je ugovorilo isto in ponovno izbralo svojim predsednikom g. Milana barona Turkovića, a podpredsednikom g. dr. Stanka Šverljuga, glavnega ravnatelja zavoda.

g Letošnje tobačne cene v Sloveniji. Prevzemna tobačna komisija v Ptuj plačuje za tobak v Sloveniji sledeče cene: I. razred 20 Din, Ia 34 Din, Ib 32 Din, IIa 28 Din, IIb 26 Din, IIIa 22 Din, IIIb 20 Din, IVa 14 Din, IVb 11 Din, V. 8 Din, VI. 4 Din za kilogram.

Borze.

Dne 24. marca 1925.

DENAR.

Zagreb, Italija 2.5640—2.5040 (2.5585 to 2.5885), London 302.40—305.40 (301.50 do 304.50), Newyork 62.89—63.89 (62.73—63.73), Pariz 3.2850—3.3350 (3.2450—3.2950), Praga 1.8706—1.9006 (1.8635—1.8935), Dunaj 8.85 do 9.05 (8.84—9.04), Curih 12.1950—12.2950.

Curih, Belgrad 8.20 (8.20), Pešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2350 (1.2350), Italija 21.10 (21.10), London 24.80 (24.7950), Newyork 518.70 (519), Pariz 27.15 (26.8750), Praga 15.40 (15.40), Dunaj 0.007315 (0.007315), Bukarešt 2.4750 (2.4750), Sofija 3.7750 (3.7750).

Dunaj, Devize: Belgrad 11.18, Kodanj 128.80, London 33.94, Milan 28.80, Newyork 709.35, Pariz 37.18, Varšava 136.25. Valute: dolarji 704.60, angleški funt 33.76, francoski frank 37.05, lira 28.82, dinar 11.14, češkoslovaška krona 20.90.

Praga, Devize: Lira 137.625, Zagreb 53.50, Pariz 177.25, London 161.675, Newyork 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana, 7-odstotno investicijsko posojilo iz leta 1921. 64—65, Celjska posojilnica, Celje 210 (zaklj. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 110—127, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 840—846, Slavenska banka, Ljubljana 73 (denar), Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana 190—200, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 135 (blago), Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 410—422, Združene papirnice Vevče 100—110, Stavbna družba, Ljubljana 265—280.

Zagreb, Hrv. eskomptna banka, Zagreb 105—107, Hrv. sveopća kreditna banka, Zagreb 106—107, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 65.50—66, Jugoslovenska banka, Zagreb 110—112, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 840—850, Slavenska banka, Zagreb 73, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 235—245, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 48—50, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 700—715, Guttman 510, Slavonija 57 do 59, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 418—422, Združene papirnice, Vevče 100—120, 7-odstotno drž. inv. posojilo 63.15 do 64, Vojna odškodnina 157.50—159.

Dunaj, Živnostenska banka 836.000, Al-pine 387.500, Greinitz 139.000, Trboveljska družba 461.000, Hrvatska eskomptna banka 119.500, Leykam 135.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 72.000, Mundus 830.000, Slavex 195.000, Slavonija 62.200.

BLAGO.

Ljubljana, Les: Hrastovi frizi od 6 do 9, od 25 do 60, fco. meja 1380 (denar). Smrekovi hlodi od 25 cm prem. napr., 4 m dolž., fco. Ljubljana 250 (blago). Hrastovi plohi, 42 mm, od 18—30 cm, 2,65 m dolž., fco. meja

1450 (denar). Bukovo oglje, Ia, fco. Podbrdo 1 vag. 118 (zaklj. 118). Bukova drva, napolsuha, cepan., fco. Postojna, 5 vag. 25 (zaklj. 25). — Zito in poljski pridelki: Pšenica prekmurska 74-75, fco. Dolnja Lendava 470 (blago). Pšenica medjimurska, 72 kg, par. Ljubljana 465 (blago). Odpadek pšenice, par. Ljubljana 300 (blago). Otrobi pšenični, drobni, jutavreče, fco. Ljubljana 210 (blago). Otrobi pšenični, drobni, pol pap. pol juta vreče, fco. Ljubljana 205 (blago). Otrobi pšenični, debeli, juta vreče, par. Ljubljana 245—257.50. Koruza nova, promptna, par. Ljubljana 205 do 215. Koruza drobna, medjimurska, par. Ljubljana 240 (blago). Koruza okrogla, promt., fco. medjimurska postaja 230 (blago). Koruza nova, dobava april, fco. Postojna tranz. 250 (blago). Koruzni zdrob, juta vreče, fco. Ljubljana 400 (blago). Oves makedonski, orig., par. Ljubljana 330 (zaklj. 330). Ajda siva, fco. Štajerska postaja 287.50 (blago). Bučne peške, norešane, fco. hrvatska postaja 450 (blago). Bučne peške, rešane, fco. hrvatska postaja 500 (blago). Bučne peške, rešane, fco. Rijeka neocar. 525 (blago). Krompir rdečkast, fco. štaj. postaja 140 (blago). Krompir beli, fco. štaj. postaja 135 (blago). Krompir rumeni, fco. štaj. postaja 110 (blago).

Socialni vestnik.

Fran Erjavec:

Komunalna socialna politika v Sloveniji.

(Glej »Slovenec« od 19. marca t. l., št. 64.)

(Dalje.)

2. Sedanje ubožno pravo in socialnopolitične dolžnosti občin.

S temi zakoni so bile torej naše kmečke in mestne občine v šestdesetih letih preteklega stoletja na zunaj organizirane in začrtan jim je bil v glavnih potezah tudi njih delokrog, ki so ga začele z večjo ali manjšo iniciativo tudi izvrševati. Kakor je uvodoma omenjeno, je dejansko pretežna večina občinskih poslov v večji ali manjši meri socialno političnega značaja, toda že občinski zakon iz leta 1849, je še izrecno določal, da imajo za reveže, za katere so skrbele dotlej skoro le razne verske in cerkvene institucije, skrbeti v prvi vrsti občine. Enako naštevata tudi občinski zakon iz l. 1862. med občinskimi zadevami lastnega delokroga (§ 8.) preskrbo ubožcev, zlasti izrazito jim pa predpisuje to še domovinski zakon z dne 3. decembra l. 1863. (novela k temu zakonu je z dne 5. decembra l. 1896.) v svojem četrtem odstavku (§§ 22. do 31.). V smislu obeh teh državnih zakonov so urejali potem preskrbo ubožcev tudi deželni občinski redi, ki jo priporočajo občinam v »posebno pažnjo« in če bi občine te dolžnosti ne izpolnjevale, jih more upravna oblast k temu tudi prisiliti in sama določiti način podpiranja.

Ker mora vsak državljan pripadati eni ali drugi občini in je vsaka občina dolžna skrbeti za svoje ubože, ima torej vsak državljan v slučaju potrebe zakonito pravico do podpore v svoji domovinski občini. Ker pa ne stanuje vsak vedno v svoji domovni občini, so občine dolžne v slučaju potrebe pomagati na račun njihovih domovnih občin tudi drugam pristojnim. Kadar gre za bolne ubože, jih je tuja občina dolžna »dotlej oskrbovati, da jih je mogoče brez škode za njihovo ali drugih zdravje odpustiti iz oskrbe«. Toda vse te dolžnosti občine ubože ne upravičujejo, da jih izterja pravnim potom, temveč le pri-tožbenim.

Ker prepušča torej država skrb za ubože samoupravnim telesom, se tudi ne spušča v podrobnejše urejanje tega skrbstva, temveč ga odkazuje deželnim zakonodajam. Gle-

de na to so posamezne dežele izdale že zgodaj tudi posebne ubožne zakone, ki so v veljavi še danes, in sicer:

na Kranjskem zakon z dne 28. avgusta l. 1883;

na Štajerskem zakoni z dne 27. avgusta l. 1896., 27. septembra l. 1896., 26. junija l. 1898., 4. septembra l. 1894. ter 29. oktobra l. 1902. in

na Koroškem zakon z dne 22. maja l. 1886.

Cepprav so ti deželni ubožni zakoni v podrobnostih nekoliko razlikujejo med seboj, so bistvene točke yendarle skoro enake. Vsak prebivalec ima v slučaju nujne potrebe pravico do podpore v občini, v kateri stanuje; le za slučaj, da to ni obenem njegova domovna občina, se izda podpora na račun domovne, če je inozemec, na račun dežele oziroma države, če so pa po zakonu dolžne skrbeti zanj tretje osebe (fizične ali juridične) pa na račun teh. Važno je tudi to, da sme dovoljevati trajne podpore izključno le domovna občina, zato imajo tuji občani pravico le do začasnih podpor. Važne so za dovolitev podpore tudi druge okolnosti, n. pr. če je prosilec »le deloma ali popolnoma« potreben »časne ali trajne« podpore, če je otrok, odrasel ali star, bolan ali zdrav, delazmožen, dela nezmožen ali delomržen, samec ali z rodbino, brez svojcev ali z bogatimi sorodniki. Vse te okoliščine vplivajo na obliko in višino podpore ter na podporo sploh, kajti delazmožni n. pr. nimajo pravice do ubožne oskrbe, temveč le do eventualne trenutne podpore. Najvišja mera podpore je podelitev popolne oskrbe, ki sestoji v smislu zakona iz za življenje neobhodno potrebne hrane, obleke, stanovanja in v slučaju bolezni tudi zdravniške pomoči, zdravljen in nege. Do take oskrbe imajo pravico le dela nezmožne osebe, dotim imajo delazmožni pravico le do zasile podpore, če pa izvira potreba iz delamrznosti, imajo občine pravico oddati take osebe v prisilno delavnico.

Način oskrbe in podpore določa v smislu in v okviru zakona občina sama in te prosilec nima pravice zahtevati. Oskrba je trojna: zaprta (v posebnih zavodih), odprta (v blagu ali denarju) in mešana. Po večini je vpeljana povsod naturalna oskrba v tej obliki, da morajo preživljati ubože po vrsti posamezna samostojna gospodarstva v občini, vendar so iz tega načina oskrbe izvzeti otroci do konca dobe šolske obveznosti ter nalezljivo bolni ali sicer nevarni odrasli, oskrbovanci so pa dolžni v dotičnih hišah opravljati njim primerna dela.

Stroške ubožnega skrbstva nosi načeloma občina, le v določenih slučajih (za oskrbo inozemcev, za oskrbo revežev v bolnišnicah itd.) jih nosi dežela ali se pa porazdele na občino, okraj in deželo. V to svrhu je poskrbela občina tudi za tozadevna sredstva, ki se stekajo:

- a) iz dohodkov v to posebe določenega imetja,
- b) iz ustanov in zapuščin,
- c) iz prostovoljnih prispevkov, in
- č) iz zakonitih dohodkov, ki jih določa država.

V to svrhu mora biti stvorjen v vsaki občini poseben ubožni sklad, ki se mora upravljati ločeno od ostalega občinskega gospodarstva. Pod č) navedeni dohodki se stekajo iz 1% oddaje izkupička pri prostovoljni javni dražbi prodanih premičnin in nepremičnin, različnih glob, ki jih odkazuje država ubožnemu zakladu ter nekaterih taks.

V manjših kmečkih občinah je poverjeno vse ubožno skrbstvo naravnost županom, v večjih občinah in v mestih ga pa izvršujejo navadno takozvani »ubožni očetje« v smislu Elberfeldskega sistema, ki se mu je hotela naša ubožnoskrbna zakonodaja približati. (Dalje.)

Klobuke, čepice, perilo, kravate

itd. — tudi najceneje

TRGOVINA »PRI AMERIKANCU«
LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 10.

Zaloga telovadnih potrebščin!

Izpred sodišča.

»Slov. Narod« obsojen. Včeraj sta se vršili pred tukajšnjim deželnim kot tiskovnim sodiščem kar dve obravnavi proti odgovornemu uredniku »Slovenskega Naroda« zaradi žaljenja časti potom tiska. — To je bil še odmev zadnjih skupščinskih volitev v Ljubljani. — »Narod«, ki je bil o izidu volitev seveda ves iz sebe, je spustil v uvodnem članku v štev. 32. od 10. febr. razna razmotrivanja, kako je prišlo v Ljubljani, v tej napredni trdnjavi, do tega nepričakanega izida. Med drugim je napadel tudi dr. Ravniharja in pa Ivana Jelačina. V prvem članku je napadel dr. Ravniharja. V članku pod naslovom: »Naša sramota« pa je pisal: In vendar moramo pribiti, da je klerikalna zmaga v Ljubljani največja sramota, kar jih je preživela naša prestolica. In kdo je zakrivil to sramoto? Dr. Ravniharju se je posrečilo potegniti za seboj 843 ljubljanskih volivcev in teh 843 glasov je oddalo, ker bi bil brez njih dr. Korošec propadel. V istem članku je napadel tudi Iv. Jelačina. Pisal je dalje: 4000 glasov pomeni cvet ljubljanskega prebivalstva. Na klerikalni listi združeni glasovi pa pripadajo najrazličnejšim nenačelnim strankam počeni od klerikalcev

Vsaka perica
rabi samo

Zlatorog
milo

Vsaka perica
rabi samo

Zlatorog
milo

ZLATOROG TERPENTINOVNO MILO

do komunistov. Med drugim izhajajo ti glasovi od salonskih socialistov ter izdajalskih »Jelačinovcev«. Odgovornega uradnika Slov. Naroda sta dr. Ravnihar in Iv. Jelačin tožila radi žaljenja časti potom tiska. Obtoženec se je zagovarjal, da s tem člankom nista bila napadena tožitelja, marveč le njihova politična frakcija. Glede žalitve dr. Ravniharja pa je še izjavil, da je članek prebral in je zanj odgovoren. Trdil pa je, da ni žaljiv, če se ga pa smatra za žaljivega, pa ponudi dokaz resnice. Kot priče za tak famozen dokaz pa je navedel Rapeta, Mohoriča in Zebala. Senat pa je vse te dokazne predloge zavrnil z motivacijo, da se ne naslanjajo na nobena konkretna dejstva, ki tvorijo temelj za vsak dokaz resnice. Glede drugega žaljivega članka pa je obtoženec izjavil, da ga ni bral. Po kratkem posvetovanju je razglasil predsednik senata sodbo, s katero je bil obsojen odgovorni urednik »Naroda« v prvem slučaju radi žalitve potom tiska, v drugem pa radi zanemarjanja uredniške dolžnosti na 1000 Din denarne globe in mora po pravomočnosti priobčiti na svoje stroške to sodbo v »Slov. Narod«.

Ing. T.:

Radiotelefonija pri nas in drugod.

Radiotelefonija, ki je pri nas še komaj v povojih, se je v kulturnih evropskih državah že tako razvila, da šteje že na milijone radioamaterjev in je postala s tem kulturna potreba. Komaj pred dobrim letom je naša širša javnost zaznala za to iznajdbo in medtem si je že marsikdo nabavil radioaparatus, da čuje moderne evropske oddajne postaje.

Kaj se pravzaprav nudi sedaj našim amaterjem? Nebroj električnih valov že obvladuje neskončni eter in še vedno se pojavljajo zopet in zopet nove radiofonične postaje. Običajno sprejmeš že na dvocevni aparat najjažje Curih, Rim, Bratislavo, Dunaj in Frankfurt, s tremi cevmi pa se doseže skoro večina evropskih postaj. Za naše razmere je najugodnejši sprejem Rima in Curiha, kajti za to nam zadostuje tudi že ena sama cevka.

Izredno lepe programe nam nudi postaja v Frankfurtu ob Majni z direktnim prenosom tamkajšnjih oper. Zelo agilna je tudi curiška postaja in res originalni so prenosi švicarskih harmonik ter kmečkih jodel-koncertov.

Tudi Leipzig in Stuttgart ne zaostaja-

ta in slednja postaja bo v kratkem ojačena, tako da postane nekaka svetovna informacijska postaja za inozemske Nemce. Münster v Porurju poučuje abonente portugalsko, mnoge druge postaje pa svetovni jezik esperanto. Tudi češka postaja v Brnu se čuje ob nedeljah dopoldne razmeroma dobro, med tem ko je Praga za nas težko dosegljiva.

Zares krasen je bil sprejem največje angleške postaje Chelmsford ob novem letu, ko se je čulo polnočno zvonjenje, zanimive pa so tudi druge angleške postaje kakor Aberdeen, Newcastle itd. Nemčija ima danes že 15 postaj, tako, da prednjači v tem oziru že vsem evropskim državam, o čemer se je gotovo že vsak naš radioamater sam dovolj prepričal; kajti vsak obračaj kondenzatorja ti da sigurno najprej nemško postajo, dasiravno iste v kakovosti ne dosega ne Rima ne Curiha. V zadnjem času so pričele nemške postaje prenašati oddajo angleških radiofoničnih koncertov, torej zopet novost za amaterje, in koncem tega meseca se nam obeta otvoritev nove postaje v Gradcu, katero bodo sprejemali Mariborčani že lahko na navadni kristalni detektor, seveda le z dobro anteno in ako bodo dobili dovoljenje od notranjega ministrstva.

Pri nas se plačuje za sprejemne postaje letno Din 400 in v tem je že vključena takša Din 150 za našo oddajno postajo Rakovico pri Belgradu, katere pa praktično ne sprejemamo, ker je nedosegljiva. Znana sta nam samo dva slučaja, ko so jo komaj čuli v mariborskem radioklubu. Zagrebčanom vlada še do danes ni dovolila lastne oddajne postaje, dasiravno moledujejo za njo že skoro nad leto dni. Čuli bomo tedaj tudi še naprej le mogočni glas tujcev, njim v posmeh nam pa v sramoto.

Zanimanje za radiotelefonijo v naši državi je precejšnje in se očitno Sloveniji in Zagrebu ne more očitati, da hočemo tozadevno zaostati; vendar pa vzrok zastoju tiči drugje in sicer v birokracijskem sistemu reševanja prošenj za sprejemne postaje. Vsaka prošnja mora romati v Belgrad k poštnemu ministrstvu in kdor je do 20 kilometrov blizu meje, ta naj vložijo še prošnjo na notranjega ministra. Zadanje velja tudi za Maribor in Subotico, in zato toliko pritožb. Čemu imamo poštno ravništvo v Ljubljani, ki razpolaga s prvostvornim radiotelefonskim strokovnjakom? Ali ne zadostuje, da se rešujejo prošnje za Slovenijo samo v Ljubljani? Koliko ča-

sa bi se s tem prihranilo! Da je pri nas radioamaterstvo zaostalo, je pripisovati v prvi vrsti našemu pravilniku in dolgotrajnemu reševanju, naredba o 20 kilometerskem obmejnem pasu pa nas samo smeši pred amaterji tujih kulturnih držav.

Končno se to posebnost, da je tudi za javna predavanja o radiotelefoniji treba imeti posebnega dovoljenja od poštnega ministrstva v Belgradu! Torej ovira za oviro, ki jih dajemo radioamaterjem v razmotrivanje, vsej javnosti pa v premislek.

Turistika in sport.

Tennis sekulja društva »Atena« naznanja, da se vrši vpisovanje za letošnjo sezijo dne 2. in 3. aprila od pol 6 do 7 v ortopedičnem zavodu v Mladiki.

Kranjska gora. (Sneg.) Ob 7. +1 C. Barometer se dviga. Nebo oblačno. Visoka megla. Sneg prši — 20 cm. Smuka zasijna. Sanece v uporabi.

Sneg v Kamniških planinah. (Poročilo z Velike planine, 1555 m, od 24. t. m.) Zastrugi in deloma obležan sneg. Smuka dobra. Nebo jasno, razgled čist. Dostop mogoč tako smučarju, kakor turistu, ker je sneg od lasjih pečin naprej dobro izhojen.

Priprave Nemcev za olimpijado 1928. Zagnji smo pisali o imenovanju Waitzerja za nemškega državnega trenerja. V prvem govoru je povdarjal, da je inozemstvo zelo rado vedno, kako bodo Nemci na olimpijadi odrezali, in da se je treba zato temeljito pripraviti. Gostje sporta se sicer ne da vpreči v trdo šablono, vendar je pa potrebna neka enotnost v temeljnih nazorih, če se hoče kaj doseči. Prva potreba je vzgojitev večjega števila vaditeljev, ki bi nauke o tehniki in treningu, spoznane za prave, zanesli med široke sloje. Lani se je javnih tekem udeležilo okoli 150 tisoč sportnikov, a zanje ni bilo zadostnega števila trenerjev. Zastopniki podeželnih zvez so se posvetovali o potrebnih odredbah in bo kmalu boljše. Tudi so rekli, da prepogoste tekme, vsako nedeljo prirejene, ravno najboljše sportnike preveč utrudijo, in mislijo zato na prepoved oziroma omejitev startanja za to ali ono tekmo. Waitzer se je obrnil na častihlepje in preudarnost tekmecev, naj se hranijo za večje naloge, za tekme več dežel in za olimpijske igre.

Teoretična razmotrivanja in praktične demonstracije so pojasnjevale posamezne vrste sporta. Waitzer je zmeraj kaj povedal, opirajoč se na opazovanja na pariški olimpijadi in na skušnje, ki jih ima kot prejšnji sportni

učitelj švicarskih lahkih atletov. Sportni učitelj in preizkušeni sportnik W. Dörr je predaval o opazovanjih in skušnjah na raznih olimpiadah; poleg tehniške vežbe je važno posebno to, da ima tekmelec ravno ob času olimpiade svojo najboljšo formo. Veliko pozornosti je treba posvetiti stanovanju in prehrani. Ta sestanek, prvi, je bil vsestransko informativen.

Naznanila.

Elizabetna konferenca za župnijo sv. Peter ima važno sejo v četrtek dne 26. marca t. l. popoldne ob 5. uri.

Občni zbor Nove založbe bo dne 26. marca ob 20. uri v prostorih odvetniške pisarne tajnika dr. Jeriča, Frančiškanska ulica 2.

Predavanje v Pravniku. V četrtek dne 26. t. m. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« g. ravnatelj dr. Ludvik Böhmer o predmetu: »Morska obala v teoriji in praksi. Nadaljevanje in konec. Predavanje se bo vršilo v dvorani št. 79, I. nadstropje deželnega sodišča in se prične točno ob pol šestih popoldne. Društveniki se vabijo k obilni udeležbi, prijatelji dobrodošli.

Mostje pri Ljubljani. Tretji pevski večer v Ljudskem domu v Mostah se vrši drevi ob 8. uri. Poleg koncertnih točk za zbor, soliste, gosli, harmonij in pianino sta na sporedu tudi spevoigri »Logarjeva Metka« (za sopran, tenor in bas) in »Zaklad bi radi« (za tenor, bariton in bas).

Društvo Kuratorij za oskrbo slepcev opozarja svoje člane, da se vrši letošnji redni občni zbor društva v torek, dne 31. marca 1925 ob 17. popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi izprememba pravil.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana razglasa, da se vrši redni letošnji občni zbor dne 6. aprila 1925 ob pol 18. uri v sodni dvorani št. 16 (sodnijsko poslopje, pritličje, levo) s tem-le dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in računskih preglednikov. 2. Volitve dveh računskih preglednikov in 3. slučajnosti. — Ako ta društveni zbor ne bi bil ob določen uri sklepčen, se vrši pol ure pozneje občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih društvenikov.

V društvu »Soča« predava v soboto dne 28. t. m. gimnazijski profesor g. dr. Vinko Šarabon, in sicer o temi: »Sprehod po svetu«. Poučnabavno in veselo predavanje z anekdotami. Sočani in prijatelji, pridite polnoštevno. Ne bo vam žal. Začetek ob navadni uri. Vstop vsem prost.

Ne pozabite, da dobite pri nakupu blaga preko Din 50— 10% popusta samo pri trdniki B. Veselinović & Komo., Maribor, Gosposka ul. 26

MLADENIČ išče službe v kakšni trgovini pod šifro: »Pošten« št. 1893 na upravo.

KUHARICA

išče službe k samostojnemu gospodu ali k kročniku na deželi. Ponudbe na naslov: D. P. Ljubljana, Cesta na gorensko železnico 4/III.

STANOVANJE

v Mariboru, soba in kuhinja, s pritliklinami, zamenjam z enakim v Ljubljani. Naslov pri upravi pod števil. 1955.

Kompletna SPALNICA za dve osebi in razno drugo pohištvo SE PRODA po izredno nizki ceni. Na vpogled Mestni trg 9/II, vsak dan od pol 1. do 2. pop. 1968

TRGOVEC

za razpečevanje lepil, sredstev (Klebemittel), Syndetikon in še več drugih vrst. se išče. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »R. A. 10«.

Sprejme se priden, pošten in trezen **HLAPEC** in konjem. Poizve se na Starem trgu 32 — trgovina.

Kuharica

SOBARICA in DEKLA

za vsa hišna dela k boljši rodbini brez otrok, se sprejme takoj. Pism. ponudbe na: Dr. ENGL, obč. zdravnik v Illoku (Srem). 1834

Krajevne ZASTOPNIKE

sprejema večja zavarovalna družba pod zelo ugodnimi pogoji. Pismene ponudbe pod »Zavarovalnica« na »Publicitas« d. d., Ljubljana.

Laborant.

išče se mlad fant s primer. izobrazbo, ki bi imel veselje, pričuti se za laboranta. Ponudbe je poslati pod »Laborant« št. 1916 upravi lista.

Dekle zdravo, snažno, ki ima veselje do kuhinje, se sprejme v dobro, stalno službo kot podpora gospodinj. Ponudbe na upravo lista pod števil. 1912.

Nov HARMONIJ

se prodaja, evropski sistem, 2 spremeni, 5 oktav, po primerni ceni zaradi smrti. Pavla NARAKS, Arjavas 31, p. Petrovče pri Celju. 1960

Vsemogočnemu je dopadlo polidicati v boljše življenje našo nadvse ljubljeno, dobro zlato mamco, staro mamco, taščo, sestro, teto, gospo

Jakobino Grablovic

ki je po dolgotrajnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, danes ob 2. ponoči mirno v Gospodu zaspala. Pogreb se vrši v sredo ob 3. popoldne iz hiše žalosti, Železniška ul. 265 v Sp. Šiški, na pokopališče k sv. Križu. Sp. Šiška, dne 24. marca 1925.

ANA, PAVLA in MARIJA, hčere. FRANC PLETESKI, JAKOB KALAR, zeta. JAKICA, MIRO in RASTO, vnuki.

Iščemo več močnih

mesarjev

za takoj. Zglaš naj se pri Konzervni tovarni »Globus« d. d. na Vrhniki. 1925

Za vstop s 1. aprilom iščemo knjigovodkinjo

Ponudbe z zahtevo plače ter navedbo referenc na upravo lista »Slovenec« pod šifro »KTV« števil. 1862.

Trgovsko naobražen, zdrav, zelo soliden samec ŽELI ZNANJA s simpatično, starejšo v d. o. neoporečne pretoklosti, za lastno hišo in zemljiščem v ljubljanskem okolju. Cenj. ponudbe s sliko se prosijo na upravo lista pod »Spomlad 925«.

VAJENCA

za čevljijski obrt sprejme J. Šalamon, Erjavčeva c. 2.

Pozor, kmetovalci!

Prostovoljno prodam posestvo na Bledu: hiša, hlev, 2 vrta, 25 oral. njiv, 4 gozdi, 3 travniki, vse v dobrem stanju. Naslov pove uprava »Slovenec« pod števil. 1944.

KROJASKEGA

POMOČNIKA

sprejemam takoj za malo delo. Hrana in stanovanje v hiši. IVAN KOSEC, krojač, Zagorje ob Savi. 1969

Pozor, Amerikanci in Primorci.

Proda se radi osončnosti zelo LEPO POSESTVO v okolici Ljubljane. Obsega mlin s stalno vodno močjo, prostorno stanovanjsko hišo z vsemi gospod. poslopji, ter 15 ha njiv, travnikov in gozda. Pripravno radi velikih prostorov za tovarno ali kmetijsko. — Pismena pojasnila na

M. PODKRAJSEK — Ljubljana, Slomškova ulica št. 6.

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

IDA ŠKOF-WANEK, NASLED.

Ljubljana, Pod Trančo 2

Preoblikovanje in predelovanje se točno izvrši.

Priznana solidne cene!

Priznana solidne cene!

Kdor si zida hišo

in želi imeti iz zanesljivo suhega, izpod Triglavskega, prvovrstnega lesa po nizki ceni: OKNA, VRATA, PORTALE, IZLOŽBE, VERANDE, STOPNICE in sploh vsa mizararska dela, naj se obrne na trdnico

M. Gogala, strojno mizarstvo na Bledu.

Priporoča se posebno za Orlovške in Ljudske domove, župnišča in cerkvene klopi.

Modni salon Barborič-Završan

Ljubljana, Mestni trg števil. 7

priporoča veliko zalogo svilenih klobukov slavniki in nakita po zelo nizkih cenah Slavniki od Din 80— naprej.

„AUGOLATOR“

inhalacijski aparat ne sme manjkati v nobeni družini, nabavi si ga mora vsak posameznik, ako skrbi za svoje zdravje. — „AUGOLATOR“ zdravi s najsigurnejšim uspehom vse bolezni sapnih organov, kakor: Prehlajenje, kašelj, oslovski kašelj, nahuha, goltanci in bronhitis, kašar, vnetje in pljučna bolezen, posledice influence, astma itd. itd.

— Prednosti aparata: razbija pljučne in vodene tekočine. Ni nikakoli zvon, ki kurjavo, torej ognja varan. Komodno more se uporabljati tudi v postelji. Takoj po uporabi se pacient lahko poda na mrli zrak, ter je popolnoma zavarovan pred ponovnim prehlajenjem. Presecačljiv učinek takoj po uporabi.

Cena popolnega aparata „AUGOLATOR“ Din 135.— Zahtevajte brezplačnih prospektov. — Generalno zastop. za SSS

Jože Cebulj, agentura-komisija

Jesenice na Gorenjskem

Prometni zavod za premož d. d. V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov: Prometni zavod za premož d. d. V Ljubljani, Miklošičeva cesta števil. 15, II.

MODNI SALON M. SEDEJ-STRNAD

Ljubljana Prešernova ulica 3

Gene konkurenčne!

se priporoča velecenjenim damam za pomladansko sezijo.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Najnovejši modeli

ravnokar došli v modnem salonu

Stuhly-Maške Gubljana, Židovska ulica 3

Cene nizke. - Preoblikanje in predelanje se izvršuje točno.

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigoveznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelek za popolno popravilo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. - Prodaja na obroke. - Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. D. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

DSJEŠKA TVORNICI KOŽ

D. D. OSLEK D. G.

prilagojena svoje specialne proizvode v priznani najboljši kakovosti, kakor: Krupone, vratine, potrbuške, kapice raztegnjene in nerbovane, gladke črne kravine in pitlinge kakor tudi strojno jermenje v vseh dimenzijah ter s stipsom opremlj. Šivalna in vezalna jermena v trpežni izvršitvi. - V slučaju potrebe izvolite se obrniti direktno na gornjo tvornico, ker se brez vprašanja ne stavljajo ponudbe. - Roba se izroča samo samostalnimi preprodajalcem po stalnih dnevnih cenah. - Trovoglavi znak je zakonom zavarovan.

Za izdelovanje

STEZNIKOV

(modrcov, trebušnih pasov, itd. se prilagoja cenj. damam)

T. Kranjc

Sv. Petra cesta št. 28.

Cene zmerno, solidno delo!

Prodaj posestvo

hiša, hlev, kozolec, 11 or. zemlje: njiv, travnikov in gozda. Cena 110.000 Din. - Oddaljeno je 20 minut od Litije. Polze se: BREG 9, pri Litiji. 1964

Najprihodnejši uskršni darovi!

Penkala olovka i zlatno naliv pero

Honičgov valjni paromlin

Havas & Forgacs, Bačka Topola

javlja svojim cenj. odjemalcem v Sloveniji, da je ustrezajočo splošno potrebi poveril glavno zastopstvo za prodajo svojih proizvodov znani žitni tvrdki

Kregar & Ko., v Ljubljani.

ki vzdržuje stalno zalogo vseh vrst pšeničnih mok ter prosi tem potom vse cenj. odjemalce, da se v svrhu nabave obrnejo na gornjo tvrdko.

Elektrotehnično

podjetje A. ARHAR in drug.
Spod. Šiška, Jernejeva c. 47

Prevzema vsakovrst. elektr. dela, gradnje elektrarn in instalacij ter vsakih daljnovodov po najnižjih cenah in točni postrežbi. Garancija!

Mleko

dostavlja na dom najceneje Mlekarna KRISTOF, Ljubljana - Sv. Petra cesta 60.

TRTE naproday.

Od 500 zgod. trt, ki dozore sigurno že ob Jakobovem, je še 150 naproday. Trte so sremske in so v Ljubljani dobro obrodile že tretje leto. - Več pri vrtnarju v Kolo-dvorski ulici 11. 1879

KROJE

po najnovejši modi, poljubne, za dame, gospode in otroke, razpošilja po meri Knafelj Alojzij, strok. učitelj za krojaštvo: Ljubljana, Križevniška ulica 2/L. 1886

Zastopstva

in raznovrstna kom. naročila za dunajski trg sprejema in izvršuje vestno: L. TOMEC - Wien XVIII, Plenergasse 17. 1376

GNOJ se prodaj.

Sv. Petra cesta 61. 1938

Večja delavnica

(MIZARNA) se želi kupiti ali vzeti v najem. - Ponudbe na upravo pod št. 1927/4.

Vsak dan sveže namočena

POLENOVKA

ANTON VERBIČ
LJUBLJANA.

Upravni svet Trgovske banke d. d.

naznanja, da je v ponedeljek dne 23. marca t. l. nenadoma preminul njega večletni član, gospod

IVAN RAKOVIC

veleindustrijalec v Kranju.

Bodi blagemu pokojniku, ki si je pridobil za zavod nevenljivih zaslug, časten in hvaležen spomin!

V LJUBLJANI, dne 24. marca 1925.

Upravni svet Trgovske banke d. d. v Ljubljani.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Izvelekel je iz torbe roke, polne odrezkov, čekovnih knjig in mešetarskih pobotnic. Vse skupaj je zložil na veliko mizo v veliki kopici, segel zopet v torbo, polovil, kar je ostalo, in dodal kupu. Nato je iz žepa vzel kos papirja, ga pregledal in bral na glas:

»Deset milijonov dvainšestdeset tisoč in dvanajstdeset dolarjev po osemindeset centov znaša račun mojih izdatkov. Kajpada se odšteje od dobitkov, predno poračunamo deleže pri plenu. Kje pa so vaše številke? Presneto veliko ste morali vtakniti v žep.«

Trije finančniki so se osuplo in zavzeto spogledovali. Ta človek je bil večja trapa kakor so si mislili ali pa je igral igro, ki je niso mogli doumeti.

Nathaniel Letton si je oslinil ustnice in izpregovoril.

»Se nekaj ur bo preteklo, Mr. Harnish, predno bo ves obračun gotov. Mr. Howison je pravkar pri delu nad njim. Mi — ee — kakor pravite, resnica, bil je dobiček, ki se je izplačal. Kaj pa, ako bi šli skupaj na delo in se tam porazgovorili. Pustil bom uradnike delati čez poldanski uro, tako da boste imeli še dovolj časa, da ujamete vlak.«

Dowsett in Guggenhammer sta se skoraj vidno oddahnila. Položaj se je razčiščeval. Nekaj vznemirljivega je bilo ostati v sobi s tem mišičastim, Indijancem podobnim človekom, ki so ga oropali. Neprijetno so se spominjali številnih pripovedi o njegovi moči in neustrašnosti. Samo da bi ga Letton mogel tolikanj zadrževati in premamiti, da bi jim bilo mogoče uteči v zunanji svet, zunaj pisarne, kjer je policija, potem bi bilo vse dobro; in na Daylightu je bilo videti vsa znamenja, da so ga že premamili.

»Zares me veseli to slišati,« je rekel. »Prav no-

rad bi zamudil vlak, in vi drugi ste me naredili res ponosnega, gospodje, da ste me pripustili k tej igri. Ampak vseeno sem strašansko radoveden in bi grozansko rad vedel, Mr. Letton, kakšne so vaše številke celega dobička. Ali mi jih morete vsaj približno označiti?«

Nathaniel Letton ni z očmi vprašal svojih dveh tovarišev, a v kratkem presledku sta obadva občutila njegovo vprašanje. Dowsettu, resnejše korenine od vseh, se je jelo svitati, da Klondyčan igra svojo igro. Toda ostala dva sta bila še vedno pot vtisom laskave njegove otroške nedolžnosti.

»Silno je-eee-težavno,« je prišel Leon Guggenhammer. »Kakor vidite, je Ward Valley valoval sem-patja, ee — tako — ee —«

»Da ni mogoče niti približno proračunati naprej,« je dodal Letton.

»Približno, samo približno,« je Daylight radostno prigovarjal. »Nič hudega, en milijon gori ali doli. Številke in računi bodo vse to že poravnali. Ampak radoveden sem že tako, da me srbi kar po celem životu. Kaj pravite?«

»Čemu bi nadaljevali s temi zavijanjji?« je iznenada hladno posegel vmes Dowsett. »Na tem kraju in sedaj naj se cela stvar pojasni, Mr. Harnish ima napačen vtisek, radi tega mu je treba naravnost vse povedati. Pri tej kupčiji —«

Pri teh besedah mu je Daylight presekala besedo. Prevečkrat je igral poker, da ne bi poznal ali cenil psihološkega činitelja, in radi tega je na kratko odpravil Dowsetta, da bi mogel igrati konečni razvoj pričujoče igre po svoje.

»Beseda kupčija,« je dejal, »me spominja neke igre s pokerjem, ki sem je bil priča v mestu Reno v Nevadi. Igra ni bila, kakor pravite, čisto poštena. Sami kvartopirski tiči so bili zraven. Med gledalci pa je bil tudi neki nežnonožec — tako jim pravijo tam. Ta Vam stoji za onim, ki je baš delil karte, pa vidi,

da je sam sebi dal štiri ase pod spodnjo karto. Nežnonožec je bil seveda čisto iz sebe. Splazi se k igralcu, ki je sedel onemu nasproti, ki je delil.

»Vi,« mu zašepče, »videl sem, kako je delivec dal sam sebi štiri ase.«

»No, kaj pa potem?« pravi igrač.

»Skušam Vam to dopovedati, ker mislim, da bi morali Vi to vedeti,« pravi nežnonožec. »Pravim, res si je dal štiri ase.«

»Vi, gospod,« odvrne igrač, »najboljše, če se izgubite oddod. Vi igre sploh ne razumete. Na njem je bila vrsta deliti, ne?«

Smeš, ki je pozdravil to njegovo zgodbo, je bil votel in tjavendan, Daylight pa je bil kakor bi tega ne bil opazil.

»Vaša zgodba ima nek pomen, menim,« je dejal Dowsett zbadljivo.

Daylight ga je nedoločno pogledal in ni odgovoril. Veselo se je obrnil k Nathanielu Lettonu rekoč:

»Kar ven z besedo. Povejte nam samo približno višino našega dobička. Kakor sem že rekel, je vseeno ali je en milijon semalitijs, posebno ker mora dobiček biti grozansko kosmat.«

Lettona je sedaj Dowsettovo vedenje osrečilo in njegov odgovor je bil točen in določen.

»Bojim se, Mr. Harnish, da ne razumete cele reči. Dobitka ni nobenega, ki bi ga z Vami delili. Nikarte se razburjati, prosim Vas. Treba mi je samo pritisniti na tale gumb —«

Dasiravno Daylight še daleko ni bil razburjen, je bil na zunaj videti kakor omamljen. Razmišljen je segel v žep telovnika po vžgalico, jo vžgal, pa spoznal, da nima cigarete. Trojica ga je opazovala pozorno in napeto kot mačke. Vedeli so, ko je prišlo do tega, da jih sedaj čaka nekoliko prav zoprnih minut.

(Dalje sledi.)

Oglasi v „Slovenca“ imajo vedno uspeh!

Zeleso, ZELEZNINO,
portlandcement, potrebščine
za stavbe in pohištvo, orod-
je za obrtnike in poljedelce,
štedilnike, vodovodne cevi,
sekalke itd., priporoča **A.**
SUSNIK, Ljubljana, Zaloška
cesta. — Velika zaloga! —
Nizke cene!

»Opeka«

prvovrstne zidake, priporo-
ča opekarna

»Emona« d. d.

v Ljubljani. — Tovarna na
Viču (Brdo). — Pisarna v
Pražakovi ul. 3, pritličje.

Lep moden svilen **KLO-**
BUK Vam napravi iz sta-
rega za samo 80 Din

P. Novak Križevniška
ulica 9/I. —
Prekrojenje in barvanje slam-
nikov po najnižjih cenah.

Prodajam lepo

STAVBENO PARCELO

ca 900 m² veliko, že ograje-
no (zasejen vrt). Cena Din
90.000. Istotam se proda ali
pa odda v najem gospodar-
sko poslopje, tudi s hlevom,
za vsakega obrtnika porab-
no. — Poizve se pri upravi
»Slovenca« pod številko 1599.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga ke-
mično snajenje in vsako-
vrstno barvanje oblok
ANTON BOČ, LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6/I, Glince-Vit 48

Največjo zalogo

razne emailirane, aluminija-
ste ali železne kuhinjske po-
sode, kakor drugih raznih
orodij za obrtnike, dalje raz-
ne verige, tehtnice, lopate,
krampe, motike, vrtnarska
orodja in različne stroje itd.
ter vse v železninsko stroko
spadajoče blago nudi vedno
in najceneje veletrgovina z
železnino **STANKO FLOR-**
JANČIČ, Ljubljana — Sv.
Petra cesta številka 35.

Dvokolesa

Najnižja cena in največja
zaloga raznih vrst dvo-
koles, pneumatike in de-
lov. Prodaja na obroke,
ceniki franko.
Tribuna F. B. L.
tovarna dvokoles in
otroških vozičkov.
Ljubljana, Karlovska 4.

Polenovka

NAMOCENA
Fran Kham
Ljubljana.

Delavnica

za lesno stroko z nekaterimi
stroji se skupno s stano-
vanjem da v najem. Naslov
v upravi pod številko 1902.

TRGOVINA

z manufakturo
najbolje vpeljana v Ljubljani,
se z zalogo ugodno proda.
— Ponudbe pod »LEP LO-
KAL« na upravo »Slovenca«.

Svileni klobuki

okrašeni, od 200 Din naprej
v raznih barvah prodaja
MINKA HORVAT
modistka
Ljubljana, — Stari trg 21.

Čebulček in česen
andi najceneje
Sever & Komp.
Ljubljana.

V malem, zelo prometnem
mestu na hrvaško-slovenski
meji (blizu Ptuj) se daje
V NAJEM

trgovina z gostilno

in stanovanjem. V trgovini
in gostilni se nahaja vsa
oprema brez blaga. Pobljše
informacije daje iz naklonje-
nosti Centralna banka, po-
družnica Varaždin. 1891

Ustanovljeno l. 1879.

Telefon številka 553.

Ključavničarstvo

AVGUST MARTINČIČ

Ljubljana, Rimska cesta številka 14

prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valčnih
zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih valčnih
zastorov in popravo istih po
konkurenčnih cenah ter ima vse
pripadajoče blago stalno na
skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naro-
žilo solčnih plah, okrižij vsake vrste
od priproste do najbogatejše izpeljave,
škarjasta omrežja, železja za štedilnike
ventilacije raznih vrst, razna okovja,
železna vrata in okna, okrogla železna
stopnišča, predpečnike iz železa in
bakra itd.

Stalna zaloga štedilnikov v
priznani vestni in solidni iz-
vršitvi!

Naš najboljši soprog, oče, ded, tast in brat, gospod

Ivan Rakovec

tovarnar in posestnik, član trgoveške in obrtne zbornice za Slovenijo itd.,

je danes ob 6. popoldne nenadoma v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, dne 26. t. m. ob polu petih popoldne iz
hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Zadušnica se opravi v petek, dne 27. t. m. ob 8. jutraj v župni cerkvi.

Neutolažljivi priporočamo blagega pokojnika vsem, posebno pa
onim, ki jim je bil zvest in dober prijatelj, v ljub in časten spomin.

Kranj, dne 23. marca 1925.

Mara Rakovec roj. Eržen, soproga.

Anka omož. Polak, Olga omož. Fajdiga, hčeri. — Karolina Dobida
roj. Rakovec, sestra. — Ing. Karol Polak, tovarnar. Dr. Božidar Fajdiga,
okr. zdravnik, zeta. — Daša, Uroš, Breda Polak, Darja Fajdiga, vnuki.

Samo 135 d narlev

velja ta hiša v Mariboru z električno razsvetljavo.
Ima vodovod, veliki vrt, veliko prosto stanovanje,
opremljeno s pohištvo, kuhinjo s kuhinjsko posodo,
dva lokala, priprava za trgovino, s steležami in
pulti. Pojasnila pod »Fortuna« na Aloma Company,
Ljubljana. Za odgovor je priložiti znamko za 2 Din.

Razpis nove stavbe.

Občina **ŽELIMLJE**, na Golem, razpisuje zgradbo
nove šole, dvorazrednice, pritlično. Načrt je na vpogled
interesentom v občinski pisarnici na Gor. Golem,
kamor se vabijo od dne 15. marca do 15. aprila 1925.
Ponudbena razprava bo dne 15. aprila na Golem
na licu mesta.

Otvoritev trgovine!

Usojam si cenjeno občinstvo vljudo obvestiti, da
OTVORIM 26. MARCA 1925 V STRELIŠKI ULICI 22
(v hiši staroznane Turkove gostilne za Gradom)

trgovino s špecerijskim, delikatesnim,
materijalnim in mešanim blagom.

Priporočam se za čim večji obisk in zagotavljam
cenj. odjemalce, da jih bom postrezala točno in solidno
z najboljšim blagom. — Z odličnim spoštovanjem

ANA TURK.

V OGNJU

emailira motorna kolesa, dvokolesa
in blatnike za automobile s svežedo-
spelimi angleškimi laki proti garanciji
BRUNO BELANTIČ, Sp. Šiška
Jernejeva cesta številka 44.

Royal Mail Line

Kr. angleška
poštno-
parobrodna
linija.

General. zastopstvo
za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg I. številka 17.

Redni potniški promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi York in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires,
San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. s 2 in 4 posteljami
Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-
dvorska 26. — Vel. Beckerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzojavni naslov za vseh gornjih podzastopstev »ROYMAILPAC«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruzju.

Dopisovanje v vseh jezikih.
Naslov za brzojavke: Prometna banka.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani
naznanja žalostno vest, da je v ponedeljek dne 23. marca 1925
zvečer preminul njen dolgoletni pravi član, gospod

Ivan Rakovec

veleindustrijalec v Kranju.

Zbornica je z njim izgubila izredno delavnega, velezaslužnega in
visokocenjenega člana. Hvaležna blagemu pokojniku, ga trajno
ohrani v najčastnejšem spominu!

V LJUBLJANI, dne 24. marca 1925.

Robert Smielowski,

arhitekt in mestni stavbenik,

LJUBLJANA :: Rimska cesta 2.

IZVRŠUJE NACRTE IN PRORACUNE, PREVZEMA
STAVBNA DELA VSEH VRST, KAKOR TUDI PRE-
SEJOVANJA IN CENTITE VSAKOVRSNIH POSE-
STEV POD SOLID. IN NAJUGODNEJSIMI POGOJI.

Zidna opeka

od lastne opekarnice na Viču, priznana kot naj-
boljša kakovost, in od skladišča, OPEKARSKA
CESTA številka 18, po najnižji dnevni ceni.